

KONFLIKTIMINERAALIEN TUONTIKETJUN
VALVONTAPROSESSIN KEHITTÄMINEN

Puhakka Heikki

Opinnäytetyö
Luonnonvara-ala
Luonnonvarojen älykäs johtaminen
Insinööri (ylempi AMK)

2021

Luonnonvara-ala
Luonnonvarojen älykäs johtaminen
Insinööri (ylempi AMK)

Tekijä	Heikki Puhakka	Vuosi	2021
Ohjaaja(t)	Jussi Soppela		
Toimeksiantaja	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)		
Työn nimi	Konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaprosessin kehittäminen		
Sivu- ja liitesivumäärä	54 + 12		

Euroopan Parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 17.5.2017 asetuksen (EU) 2017/821 konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien konfliktimineraalien- ja metallien maahantuontia koskevasta järjestelmästä, jossa konfliktimineraaleja EU-maihin tuovien unionin tuojien tuontiketjut asetetaan valvonnan alle. Asetuksen tärkeimpänä lähtökohtana on vastuullisten mineraalihankintojen edistäminen ja laittomien aseellisten ryhmien rahoittamisen estäminen. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää prosessi, jonka pohjalta valvontatyötä toteutetaan Suomessa.

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä konstruktivistista tutkimusotetta. Teoriaosuudessa käydään läpi, mitä ovat konfliktimineraalit, missä niitä tuotetaan, mihin niitä käytetään sekä millaisia ongelmia niiden tuottamiseen liittyy. Teoreettinen viitekehys työssä muodostui EU-asetuksista, OECD:n due diligence -ohjeistuksesta sekä Euroopan Komission antamista ohjeista. Tiedonkeruun menetelminä käytettiin myös vertailukehittämistä ja sähköpostihaastattelua. Vertailutietoa haettiin haastattelemalla Ruokavirastoa, jossa vastaavaa vastuullisuusjärjestelmien valvontatyötä tehdään puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden osalta.

Opinnäytetyössä tuotettiin ja kuvattiin lakien ja asetusten pohjalta konfliktimineraalien tuontiketjuja valvovan viranomaisen valvontaprosessi. Tuotetun prosessin pohjalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) alkaa toteuttamaan konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontatyötä.

Degree Programme in Smart Management
of Natural Resources
Master of Engineering

Author	Heikki Puhakka	Year	2021
Supervisor	Jussi Soppela		
Commissioned by	Finnish Safety and Chemicals Agency (Tukes)		
Subject of thesis	Process Development for monitoring conflict minerals supply chain due diligence schemes		
Number of pages	54 + 12		

European Parliament and Council adopted 17th May 2017 Regulation (EU) 2017/821 laying down supply chain due diligence obligations for Union importers of conflict minerals -and metals originating from conflict affected and high-risk areas. In this regulation the Union importers supply chains for importing conflict minerals to Europe are placed under supervision. The most important basis of the regulation is to promote responsible trade of conflict minerals and to prevent funding of illegal armed forces. The aim of this thesis was to develop a process how to monitor supply chain obligations of union importers in Finland.

Research method used for this thesis was constructive research. Information about conflict minerals is presented in the theory section of the thesis. What are conflict minerals, where are they produced, where are they used, and what kind of problems are involved on producing conflict minerals. Theoretical frame for this thesis was formed from EU-regulations, OECD due diligence guidance, and non-guidance documents from European Commission. In addition, benchmarking and e-mail interview have been used to collect information. Comparison information was asked from Finnish Food Authority, where they conduct similar monitoring work of due diligence schemes regarding importing certain wood products to European markets.

As a result of this thesis, a process based on laws and regulations has been produced and described. Based on this process, Finnish Safety and Chemicals Agency (Tukes) will start to carry out conflict minerals supply chain monitoring work.

Key words

Conflict minerals, supply chain, responsibility, monitoring

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	8
2	KONFLIKTIALUEET JA KORKEAN RISKIN ALUEET SEKÄ KONFLIKTIMINERAALIT	10
2.1	Konfliktialueet ja korkean riskin alueet	10
2.2	Konfliktimineraalit	11
2.3	Tina ja sen tuotanto vuosina 2019–2020	13
2.4	Tantaali ja sen tuotanto vuosina 2019–2020	15
2.5	Volframi ja sen tuotanto vuosina 2019–2020	16
2.6	Kulta ja sen tuotanto vuosina 2019–2020	18
3	KESKEISET LAIT, ASETUKSET JA OHJEET VALVONNASSA	20
3.1	Lait ja asetukset yleisesti	20
3.2	Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2017/821	20
3.3	Komission delegeoitu asetus (EU) 2019/429	21
3.4	Komission virallinen suositus (EU) 2018/1149	22
3.5	Valvontatyöhön liittyvä kansallinen lainsäädäntö Suomessa	23
3.6	Lakien säätäminen Suomessa	24
3.7	Konfliktimineraalilain laatimisen eteneminen Suomessa	24
3.8	Puutuoteasetus vs. Konfliktimineraaliasetus	26
3.9	Kansallinen laki konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta 1196/2020	29
4	DUE DILIGENCE -JÄRJESTELY JA ASETUKSEN MUKAISET VELVOITTEET	30
4.1	Riskiperusteinen due diligence -käytäntö	30
4.2	Due Diligence -järjestely OECD:n ohjeen mukaisesti	31
4.3	Asetuksen (EU) 821/2017 velvoitteet maahantuojalle	32
4.4	Hallintojärjestelmää koskevat velvoitteet	32
4.5	Riskinhallintaa koskevat velvoitteet	33
4.6	Kolmannen osapuolen suorittamaa tarkastusta koskevat velvoitteet ...	33
4.7	Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet	33
4.8	Asetuksen (EU) 821/2017 viranomaisia koskevat velvoitteet	34

5	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT	36
5.1	Tutkimusaineisto ja tiedonkeruumenetelmät.....	36
5.2	Konstrukttiivinen tutkimusote	36
5.3	Tutkimuskysymykset ja tavoite.....	37
6	PROSESSIN MUODOSTAMINEN.....	39
6.1	Maahantuojakohtaiset tuontitiedot.....	40
6.1	Tuontitietojen analysointi ja maahantuojaluettelon laadinta.....	41
6.2	Asetuksen soveltamisen piiriin kuulumattomat maahantuojat.....	41
6.3	Asetuksen soveltamisen piiriin kuuluvat maahantuojat.....	42
6.4	Tarkastettavat maahantuojat	43
6.5	Tietopyyntö maahantuojalle	43
6.6	Jälkitarkastus ja seuraamukset.....	44
6.6.1	Kirjallinen kehoitus	45
6.6.2	Korjausmääräys, kielto ja uhkasakko	46
6.7	Toimivaltaisen viranomaisen vuosiraportointi	47
7	POHDINTA	49
	LÄHTEET.....	52
	LIITTEET.....	54

KÄYTETYT MERKIT JA LYHENTEET

3TG	Merkintä tarkoittaa yleisesti konfliktimineraaleja. Nimitys "3TG" johtuu mineraalien englanninkielisten nimien alkukirjaimista: tin, tantalum, tungsten ja gold, eli kolme T:tä ja G.
Due Diligence	Asianmukainen huolellisuus
OECD	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (Organisation for Economic Co-operation and Development)
TUKES	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
CAHRA	Konfliktialueet ja korkean riskin alueet (Conflict Affected and High Risk Areas)
(EU) 2017/821	Konfliktimineraaliasetus (EU) 2017/821
TEM	Työ- ja Elinkeinoministeriö
Talouden toimija	Ne tahot, joiden hallussa metallit tai mineraalit ovat liikkuessaan toimitusketjun läpi
Unionin tuoja	luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ilmoittaa mineraaleja tai metalleja luovutettaviksi vapaaseen liikkeeseen, tai jonka puolesta tällainen ilmoitus tehdään

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Konfliktialueet ja korkean riskin alueet	12
Taulukko 2. Tinan tuotanto maailmalla 2019–2020 (Mt).....	16
Taulukko 3. Tantaalin tuotanto maailmalla 2019–2020 (Mt).....	17
Taulukko 4. Volframin tuotanto maailmalla 2019–2020 (Mt).....	18
Taulukko 5. Kullan tuotanto maailmalla 2019–2020 (Mt).....	20

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Mineraalin matka kuluttajille	13
Kuvio 2. Lait, asetukset ja ohjeet konfliktimineraalivalvonnassa	21
Kuvio 3. Lainvalmistelun prosessi	25
Kuvio 4. Konfliktimineraaleihin liittyvän kansallisen lainsäädäntötyön eteneminen Suomessa	29
Kuvio 5. Prosessin kehittämistehtävän toimintaympäristö.....	39

1 JOHDANTO

Melkeinpä jokainen meistä kantaa mukanaan tai omistaa jossain muodossa konfliktimineraaleja. Näihin niin sanottuihin 3TG-mineraaleihin kuuluvat tina, tantaali, volframi ja kulta. Nimitys ”3TG” tulee mineraalien englanninkielisten nimien alkukirjaimista: Tin, Tantalum, Tungsten ja Gold, eli kolme T:tä ja G. Kyseisten mineraalien tyypillisimpinä käyttökohteina mainittakoon teknologiateollisuuden tuotteet, kuten esimerkiksi televisiot, kännykät ja tietokoneet. Harva meistä tulee miettineeksi mistä jokapäiväisessä elämässä käyttämämme mineraalit voivat olla peräisin. Konfliktimineraaleja tuotetaan paljon esimerkiksi Afrikan suurten järvien alueella, erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan alueella. Euroopan parlamentti ja Komissio antoivat 5.3.2014 asetusehdotuksen konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien 3TG-mineraalien ja metallien vastuullista maahantuontia koskevasta järjestelmästä. Komission alkuperäinen ehdotus perustui vapaaehtoisuuteen, mutta ehdotuksesta käytyjen neuvottelujen myötä ehdotettu järjestelmä muutettiin pakolliseksi. Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus EU (2017/821) konfliktialueilta ja CAHRA-alueilta peräisin olevien tinan, tantaalin, volframien ja kullan vastuullista maahantuontia koskevasta järjestelmästä hyväksyttiin 17.5.2017.

Euroopan Parlamentti ja neuvosto ovat katsoneet, että vaikka luonnon mineraalivaroihin liittyy suuria kehitysmahdollisuuksia, ne voivat olla kiistanaihe konfliktialueilla tai korkean riskin alueilla, jos niistä saatavia tuloja käytetään ruokkimaan väkivaltaisen konfliktin puhkeamista tai jatkumista ja vaikeutetaan näin kehitystä, hyvää hallintotapaa ja oikeusvaltiota koskevia pyrkimyksiä. Näillä alueilla konfliktien ja mineraalien laittoman hyödyntämisen välisen yhteyden katkaiseminen on ratkaiseva tekijä rauhan, kehityksen ja vakauden takaamisessa. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, kohta 1.) Ihmisoikeusloukkaukset ovat yleisiä konfliktialueilla ja korkean riskin alueilla, joilla on runsaasti luonnonvaroja, ja näihin loukkauksiin saattaa kuulua lapsityövoiman käyttöä, seksuaalista väkivaltaa, ihmisten katoamisia, pakkosiirtoja ja rituaalisesti tai kulttuurillisesti merkittävien paikkojen tuhoamista. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, kohta 3.)

European Unioni on aktiivisesti sitoutunut Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) aloitteeseen, jolla pyritään edistämään mineraalien vastuullista hankintaa konfliktialueilta. Tämän tuloksena on saatu aikaan hallitusten tukema prosessi, johon osallistuu useita sidosryhmiä ja joka on johtanut konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevien OECD:n due diligence -ohjeiden (OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas), jäljempänä ”OECD:n due diligence -ohjeet”, mukaan lukien niiden liitteet ja täydennysosat, hyväksymiseen. OECD:n ministerikokouksessa toukokuussa 2011 suositeltiin edistämään aktiivisesti näiden ohjeiden noudattamista. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, kohta 4.)

Unionin tuojien osalta asetuksen soveltaminen käynnistyi 1. tammikuuta 2021 ja se velvoittaa kaikkia niitä tinan, tantaalin, volframin ja kullan sekä em. malmien EU-maahantuojia, jotka tuovat asetuksen liitteessä 1 listattuja tuontinimikkeitä määriteltyjen kynnyksarvojen mukaisesti joko yhtä paljon, tai kynnyksarvot ylittäviä määriä. Työn toimeksiantaja ja työnantajani Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on Suomessa määrätty toimivaltaiseksi viranomaiseksi, joka valvoo, että yritykset noudattavat konfliktimineraaliasetuksessa määriteltyjä vastuullisuusvelvoitteita. Opinnäytetyöni aiheen valinta tulee siis suoraan työnantajani tarpeesta. Opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa prosessi ja koota tarvittava tieto valvonnan aloittamiseksi asetuksessa määrättyinä ajankohtana. Tavoitteena on saada aikaan prosessi, jonka pohjalta valvontatyötä toteutetaan Suomessa. Kansallinen konfliktimineraaliasetuksen Suomessa toimeenpaneva lainsäädäntötyö on edennyt rinnakkain opinnäytetyöni laadinnan kanssa ja olen ollut mukana lainlaadintatyössä asiantuntijan roolissa. Laki konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta (1196/2020) on hyväksytty 30.12.2020.

2 KONFLIKTIALUEET JA KORKEAN RISKIN ALUEET SEKÄ KONFLIKTIMINERAALIT

2.1 Konfliktialueet ja korkean riskin alueet

OECD:n ohjeistuksen mukaan konfliktialueiden ja korkean riskin alueiden tunnuspiirteitä ovat aseellinen konflikti, laajamittainen väkivalta tai muut ihmisiin kohdistuvat turvallisuusriskit. Aseelliset konfliktit voivat olla hyvin erilaisia, kuten kansainvälisiä tai valtioiden sisäisiä, niissä voi olla osallisena kaksi tai useampia valtioita tai ne voivat olla muun muassa vapaussotia, kapinoita tai kansalaisotia. Korkean riskin alueet voivat olla esimerkiksi alueita, joilla siviili-infrastruktuuri on romahtanut ja joilla esiintyy poliittista epävakautta tai vainoja, hallintoelinten heikoutta, turvattomuutta ja laajamittaista väkivaltaa. Tällaisille alueille ovat usein ominaisia laajamittaiset ihmisoikeusloukkaukset sekä kansallisen ja kansainvälisen oikeuden rikkomiset. (OECD:n due diligence -ohje, 11–12.)

Konfliktialue ja korkean riskin alue on määritelty konfliktimineraaliasetuksessa EU (2017/821) 2 artiklan f-kohdassa seuraavasti:

Alueet, joilla on käynnissä aseellinen konflikti tai jotka ovat epävakautta konfliktinjälkeisessä tilanteessa, sekä alueita, joiden hallinto ja turvallisuus ovat heikolla pohjalla tai puuttuvat kokonaan, kuten toimintakyvyttömät valtiot, ja joilla kansainvälistä oikeutta rikotaan laajasti ja järjestelmällisesti, mukaan lukien ihmisoikeusrikkomukset. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, artikla 2f.)

Jotta valvontatyötä tekeville viranomaisilla ja yrityksillä olisi käytettävissä ajantasaista tietoa konfliktialueista ja korkean riskin alueista, on niistä asetuksen artiklan 14 kohdan 2 mukaisesti määritelty niin sanottu CAHRA-luettelo, eli Conflict Affected and High Risk Areas -luettelo, jossa määritelmään sopivat alueet on luetteloidu. Luettelo on ei-tyhjentävä ja ohjeellinen. Luettelon avulla viranomaiset ja unionin tuojat voivat tunnistaa konfliktialueita ja korkean riskin alueita. Komissio on teettänyt luettelon näistä alueista käyttäen ulkopuolista asiantuntijaa, joka on RAND Europe. Vaikka Afrikan suurten järvien alue yleensä korostuu konfliktimineraaleista puhuttaessa, on laaditulla luettelolla globaali kattavuus. Koska konfliktitilanteet muuttuvat, luetteloa tullaan päivittämään tulevaisuudessa jatkuvasti. Tämänhetkisen arvion mukaan päivitysväli luettelolle olisi kolme kuukautta.

Ensimmäinen julkaistu luettelo on valmistunut 17.12.2020 ja sitä on päivitetty 29.3.2021. Luettelon mukaan konfliktialueita ja korkean riskin alueita sijaitsee taulukossa 1 listatuissa maissa. On tärkeää huomioida, että taulukossa 1 mainitut maat eivät välttämättä kuulu kokonaan konfliktialueeseen tai korkean riskin alueeseen, vaan joidenkin maiden osalta vain jokin tietty alue tai provinssi maan sisällä kuuluu määritelmään. Lista ei ole tyhjentävä vaan ohjeellinen, ja sen on tarkoitus auttaa maahantuoja tunnistamaan konfliktialueita ja korkean riskin alueita. Huomioitavaa on myös se, että listalta puuttuu alueita, joissa on käynnissä oleva tunnettu ja pitkäaikainen konflikti. Listalle ei kuitenkaan lisätä maita, joilla ei ole tunnistettua yhteyttä konfliktimineraalien toimitus- tai arvoketjuihin. Tarkemmat tiedot kunkin maan osalta löytyvät osoitteesta www.cahraslist.net.

Taulukko 1 Konfliktialueet ja korkean riskin alueet (RAND Europe 2021)

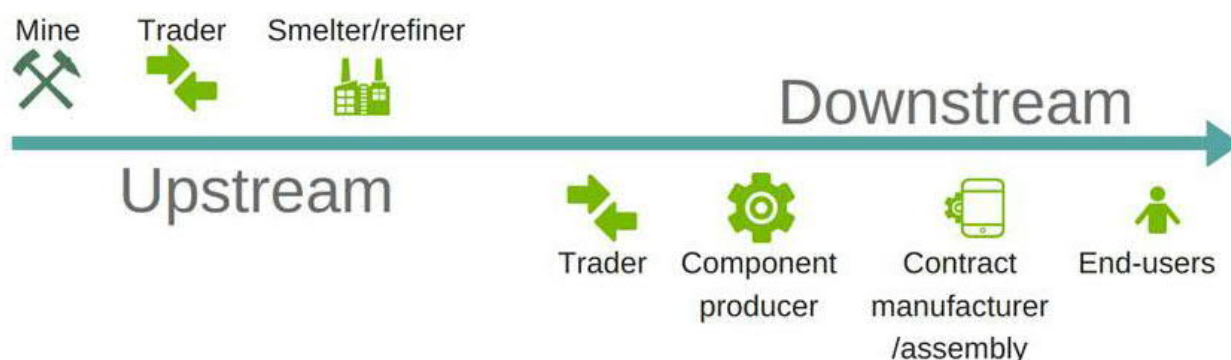
Afghanistan	India	South Sudan
Burkina Faso	Libya	Sudan
Burundi	Mali	Ukraine
Cameroon	Mexico	Venezuela
Central African Republic	Mozambique	Yemen
Chad	Myanmar	Zimbabwe
Colombia	Niger	
Democratic Republic of the Congo	Nigeria	
Egypt	Pakistan	
Eritrea	Philippines	
Ethiopia	Somalia	

2.2 Konfliktimineraalit

Konfliktimineraaleilla tarkoitetaan yleisesti sellaisia mineraaleja ja metalleja, sekä niiden malmeja- tai rikasteita, joita tuotetaan konfliktialueilla tai korkean riskin alueilla. Konfliktimineraalien tuottamiseen liittyy monisyisiä ongelmia. Samoilla alueilla, joilla konfliktimineraaleja tuotetaan, tuotetaan myös muita kaivannaistuotteita, mutta ongelmallisimmiksi metalleiksi ja mineraaleiksi on määritelty tina, tantaali, volframi ja kulta. Näiden neljän mineraalin valinta valvonnan alle asetettaviksi perustuu OECD:n arvioon.

OECD on toistaiseksi tunnistanut malmit, jotka sisältävät tinaa, tantaalia, volframia tai kultaa aseellisia ryhmiä tukeviksi mineraaleiksi. EU Komission (DG TRADE-osaston) ulkoisen arvioinnin mukaan osa tina-, tantaali-, volframi- ja kultavarannoista sijaitsevat epävakaisissa tai erittäin epävakaisissa maissa. (European Commission: Impact assesment 2014, 18.)

Konfliktimineraaliasetuksen liitteessä 1 mainitut mineraalit ja metallit ovat hankintaketjun alkupäässä, eli lähellä sulattamovaihetta olevia niin sanottuja upstream-tuotteita. Tullinimikkeitä asetuksen liitteessä 1 on listattu 23 kappaletta ja ne on esitetty opinnäytetyön liitteessä 7. Tuotteiden alkuperän varmentaminen tuotantoketjun alkupäässä, eli sulattamovaiheessa on vielä kohtuudella mahdollista, minkä vuoksi painetta keskitetään juuri upstream-vaiheen tuotteisiin. Sulattamovaiheen jälkeen, eli niin sanotun downstream-vaiheen tuotteiden alkuperää on käytännössä mahdotonta jäljittää. Pidemmällä tuotantoketjussa olevat tuotteet eivät kuulu asetuksen piiriin. Asetuksen tarkastelulauseke pitää kuitenkin sisällään vaatimuksen arvioida myös hankintaketjun loppupäässä olevien toimijoiden vastuullisuustilannetta. Tätä varten on kehitetty vapaaehtois pohjalta toimiva järjestelmä Responsible Minerals Information System eli ReMIS. ReMIS on nettipohjainen alusta, jonka kautta yritykset voivat vapaaehtois pohjalta jakaa tietoa käyttämistään vastuullisuusjärjestelmistä, joka liittyy vastuulliseen metallien ja mineraalien hankintaan.

Kuvio 1 Mineraalin matka kuluttajille (Euroopan Komissio 2021.)

Lopputuotteet, jotka sisältävät konfliktialueiden mineraaleja, ovat jokapäiväisiä käyttötavaroita kuten hehkulamput, kuulakärkikynät, tölkit, PVC-ikkunat, autot,

korut ja avaruustekniikan komponentit. Tantaalia esiintyy autoelektronikassa, matkapuhelimissa, tietokoneissa, suihkukoneiden ja voimalaitosturbiinien superseoksissa, leikkaustyökaluissa sekä kirurgisissa implanteissa ja proteesilaitteissa; volframi sellaisissa sovelluksissa kuten työkalut, ilmailu- ja avaruustekniikan komponentit, sähkövalaistus ja elektroniikka sekä ikkunalämmitysjärjestelmät, auton äänimerkkilaitteet, röntgenlaitteet, hammasporat, golfmailat, darts-tikat ja kauko-ohjattavat autot. Tinaa käytetään juotoksissa, elintarviketölkkien päällysteissä ja kemiallisissa sovelluksissa, kuten katalyyteissä ja stabilointiaineissa. Kultaa käytetään koruissa, elektroniikassa, lääketieteellisissä laitteissa ja ilmailussa sekä lukkiutumattomissa jarruissa, turvavyöjen täyttämisanatureissa ja hampaiden paikoissa. (European Commission: Impact assesment 2014, 20.)

Luvuissa 2.3–2.6 ja taulukoissa 2–5 esitetyt tiedot ovat vuoden 2019 osalta toteutunut tuotanto, ja vuoden 2020 osalta esitetään arvio. Tuotantotiedot- ja arviot on koottu kokonaisuudessaan United States Geological Survey (USGS) Minerals Commodity Summaries 2021 -julkaisusta. Luvut: 1 Mt (Metric tonnes) =1000kg. Konfliktialueet ja korkean riskin alueet on korostettu taulukoissa punaisella värillä.

2.3 Tina ja sen tuotanto vuosina 2019–2020

Tinan kemiallinen merkki on Sn. Tina on ominaisuuksiltaan pehmeä, taipuisa metalli. Alle 13 ° C: ssa se muuttuu hitaasti jauheen muotoon. Tinalla on monia käyttötarkoituksia. Se on korkeakiiltoinen ja sitä käytetään muiden metallien päällystämiseen korroosion estämiseksi, kuten tinapäällysteisissä teräspurkeissa. Tina-seokset ovat tärkeitä, kuten pehmytjuote, tinaesineet, pronssi ja fosforipronssi. Niobium-tina-seosta käytetään suprajohtavissa magneeteissa. (Royal Society of Chemistry 2021.)

Suurin osa ikkunalasista valmistetaan kelluttamalla sulaa lasia sulan tinan pinnalla tasaisen pinnan tuottamiseksi. Lasille ruiskutettuja tinasuoloja käytetään tuottamaan sähköä johtavia pinnoitteita. Tärkein käytetty tinasuola on tinakloridi, jota käytetään pelkistävänä aineena ja peitteenä puuvillan ja silkin värjäyksessä. Tinaoksidia käytetään keramiikka- ja kaasuanatureihin. Sinkkistannaatti on muo-

veissa käytetty palonsuoja-aine. Joitakin tinayhdisteitä on käytetty alusten ja veneiden likaantumisenestomaalina, esimerkiksi hanhenkaulojen tarttumisen estämiseksi veneiden pohjaan. Kuitenkin jopa alhaisilla tasoilla nämä yhdisteet ovat tappavia meren eliöille, erityisesti ostereille. Tinayhdisteiden käyttö on sittemmin kielletty useimmissa maissa. Tinalla ei ole tunnettua biologista roolia ihmisiä ajatellen, vaikka se voi olla välttämätöntä joillekin lajeille. Metallia ei ole myrkyllistä, mutta orgaaniset tinayhdisteet voivat olla myrkyllisiä ja niitä on käsiteltävä varoen. Kasvit imevät tinaa helposti. Tinaa löytyy pääasiassa kassiteriitista (tinaoksidia). Tinaa esiintyy pääasiassa niin kutsutulla tinavyöhykkeellä, joka ulottuu Kiinan, Thaimaan ja Indonesian läpi. Sitä louhitaan myös Perussa, Boliviassa ja Brasiliassa. (Royal Society of Chemistry 2021.)

Vuonna 2020 maailman suurin tinan tuottajamaa on USGS:n tietojen mukaan ollut Kiina 30,08 prosentin osuudella, seuraavaksi suurin Indonesia 24,51 prosenttia ja kolmanneksi suurin tuottaja on ollut Burma 12,25 prosentin osuudella. Konfliktialueiksi ja korkean riskin alueiksi luokitelluista maista tinaa on tuotettu Kongon demokraattisen tasavallan alueella 6,31 prosenttia ja Nigerian alueella 2,23 prosenttia. Kongon demokraattisella tasavallalla on merkittäviä tinavarantoja. Kiinalla on suurimmat tinavarannot. Tinavarannot muualla maailmassa, pääasiassa Länsi-Afrikassa, Kaakkois-Aasiassa, Australiassa, Boliviassa, Brasiliassa, Indonesiassa ja Venäjällä, ovat mittavia, ja jos niitä hyödynnetään, ne voivat ylläpitää viimeaikaista vuotuista tuotantoa pitkälle tulevaisuuteen. (USGS 2021).

Taulukko 2 Tinan tuotanto maailmalla 2019–2020 (Mt)

	2019 (Mt)	2020 (Arvio, Mt)	%	Reservit (Mt)	%
Australia	7740	6800	2,53	430000	9,91
Bolivia	17000	15000	5,57	400000	9,21
Brasilia	14000	13000	4,83	420000	9,68
Burma	42000	33000	12,25	100000	2,30
Kiina	84500	81000	30,08	1100000	25,34
Congo (Kinshasa)	12200	17000	6,31	160000	3,69
Indonesia	77500	66000	24,51	800000	18,43
Laos	1400	1200	0,45	NA	
Malesia	3610	3300	1,23	150000	3,46
Nigeria	5800	6000	2,23	NA	
Peru	19900	18000	6,68	140000	3,23
Venäjä	1800	2500	0,93	280000	6,45
Ruanda	2300	1200	0,45	NA	
Vietnam	5500	4900	1,82	11000	0,25
Muut	549	400	0,15	350000	8,06
Yhteensä:	295799	269300		4341000	

2.4 Tantaali ja sen tuotanto vuosina 2019–2020

Tantaalin kemiallinen merkki on Ta. Tantaali on kemiallisilta ja fysikaalisilta ominaisuuksiltaan niobin kaltainen siirtymämetalli (hyvä johtavuus, korroosionkestävyys, korkea sulamispiste), jonka pitoisuus maan- kuorella on keskimäärin 0,7 ppm (0,7g tonnissa kalliota). Luonnossa tantaali ei esiinny metallimuotoisena vaan oksidi- mineraaleina, jotka ovat taloudellisten esiintymien pääasiallinen mineraalityyppi. Tantaalia käytetään ylivoimaisesti eniten metallijauheena elektrolyttisissä kondensaattoreissa, jotka ovat perusosia nykyisissä tietoteknisissä laitteissa, kuten matka- puhelimissa, kannettavissa tietokoneissa ja digitaalisissa kameroissa. Lisäksi tantaalia käytetään erilaisissa metalliseoksissa, kuten lentokoneen moottoreissa ja höyryturbiineissa kuumuuden sietokyvyn ja vahvuuden takia, sekä lääketieteellisissä sovelluksissa sen myrkyttömyyden vuoksi. (Kihlman, Lauri & Kivinen 2014, 90.)

Vuonna 2020 tantaalin suurin tuottajamaa arvioidaan olevan Kongon demokraattinen tasavalta 38,9 prosentin osuudella. Seuraavaksi suurin Brasilia 20,21 prosenttia ja kolmanneksi suurin Ruanda 15,7 prosentin osuudella (USGS 2021).

Tantaalin tuotannosta vuonna 2020 53,4 prosenttia arvioidaan tulevan maista, joissa on konfliktialueita tai korkean riskin alueita. Vuonna 2020 Konfliktialueeksi tai korkean riskin alueeksi luokitelluista maista tantaalia on tuotettu Kongon demokraattisen tasavallan alueella 38,9 prosenttia, Nigeriassa 9,3 prosenttia, Etiopiassa 3,5 prosenttia ja Burundin alueella 1,7 prosenttia. Tiedossa olevia merkittäviä reservejä on Australialla ja Brasilialla, sekä myös Kanadalla. Näiden tiedossa olevien varantojen arvioidaan riittävän ennakoituihin tarpeisiin (USGS 2021).

Taulukko 3 Tantaalin tuotanto maailmalla 2019–2020

	2019 (Mt)	2020 (Arvio, Mt)	%	Reservit (Mt)	%
Australia	67	30	1,7	99000	71,2
Brasilia	430	370	21,5	40000	28,8
Burundi	38	30	1,7	NA	
Kiina	76	70	4,1	NA	
Congo (Kinshasa)	580	670	38,9	NA	
Etiopia	70	60	3,5	NA	
Nigeria	180	160	9,3	NA	
Venäjä	26	26	1,5	NA	
Ruanda	336	270	15,7	NA	
Muut	45	35	2,0	NA	
Yhteensä:	1848	1721		139000	

2.5 Volframi ja sen tuotanto vuosina 2019–2020

Volframien kemiallinen merkki on W. Volframi on erittäin tiheä, kiiltävä, hopeanvalkea, metallinen alku-aine, jonka sulamispiste (3 423 °C) on toiseksi korkein kaikista sekoittamattomista metalleista. Ainoastaan hiilen sulamispiste on korkeampi. Volframilla on monia ainutlaatuisia ominaisuuksia, minkä seurauksena se on usein olennainen osa monissa kaupallisissa, teollisissa ja sotilaallisissa sovelluksissa. Korkean sulamispisteen ja tiheyden lisäksi volframi on erittäin vahvaa, kulutusta ja venytystä kestävä, sillä on matala laajenemiskerroin ja hyvä lämmön- ja sähkönjohtokyky. Tärkeitä käyttökohteita on muun muassa rakentamisessa, kaivostyössä, metallintyöstössä sekä öljy- ja kaasuteollisuudessa käytettävien kova-metallien valmistuksessa (volframikarbidi). Terästeollisuudessa vol-

frami on tärkeä seosaine ja siitä valmistetaan monenlaisia tuotteita, kuten lan-koja, koskettimia ja elektrodeja eri käyttötarkoituksiin. Volframikemikaaleja käytetään muun muassa katalysaattoreiden valmistuksessa, ruosteenestopäällysteissä, väriaineissa ja pigmenteissa. Volframi on yksi kaikkein kierrätetyimpiä metalleja, kierrätysaste 35–40 prosenttia. (Kihlman, Lauri, & Kivinen 2014, 97.)

Vuonna 2019 volframin ylivoimaisesti suurin tuottajamaa on ollut Kiina 82,5 prosentin osuudella. Seuraavaksi suurin Vietnam 5,1 prosenttia, ja kolmanneksi Venäjä 2,6 prosentin osuudella. USGS:n mukaan maailman Volframin tuotanto on maantieteellisesti laajalle levinnyttä. Kiinalla on hallussaan maailman suurimmat volframivarat ja esiintymät. Canadalla, Kazakstanilla, Venäjällä ja USA:lla on myös huomattavia volframivarantoja. (USGS 2021.) Volframi kuuluu EU:n kriittisten raaka-aineiden listalle.

Kriittiset raaka-aineet ovat Euroopan Komission 3.9.2020 antaman tiedonannon mukaisesti niitä raaka-aineita, jotka ovat taloudellisesti tärkeimpiä ja joihin liittyy suuri toimitusriski. Kriittiset raaka-aineet ovat olennaisia monenlaisten teollisten ekosysteemien toiminnan ja eheyden kannalta. Vuoden 2020 EU:n luettelo sisältää 30 raaka-ainetta. Vuonna 2011 niitä oli 14, vuonna 2014 määrä oli 20 ja vuonna 2017 jo 27. (Komission tiedonanto 474/2020 final, 2020, 3.)

Taulukko 4 Volframin tuotanto maailmalla 2019–2020

	2019 (Mt)	2020 (Arvio, Mt)	%	Reservit (Mt)	%
Itävalta	892	890	1,1	10000	0,3
Bolivia	1060	1400	1,7	NA	
Kiina	69000	69000	82,5	1900000	56,3
Korea, North	1130	500	0,6	29000	0,9
Mongolia	1900	1900	2,3	4300	0,1
Portugal	518	680	0,8	3100	0,1
Venäjä	2200	2200	2,6	400000	11,9
Ruanda	900	1000	1,2	NA	
Espanja	603	800	1,0	54000	1,6
Vietnam	4500	4300	5,1	95000	2,8
Muut	1070	1000	1,2	880000	26,1
Yhteensä:	83773	83670		3375400	

2.6 Kulta ja sen tuotanto vuosina 2019–2020

Kullan kemiallinen merkki on Au. Kulta esiintyy luonnossa pääasiassa sulfidim mineraalien yhteydessä kupari- ja rikkikiisumalmeissa sekä kulta-kvartsijuonissa. Molemmat kallioperän lähteet tuottavat rapautuessaan kultaa maaperään, jossa kulta kemiallista ja mekaanista rapautumista kestävänsä on säilynyt ja rikastunut muihin sen seurassa alun perin olleisiin mineraaleihin nähden. Lapin maaperän kulta lienee peräisin kulta-kvartsijuonista, joista se on juonten rapautumisen yhteydessä joutunut maaperään. Kultapitoisista kivistä tärkeimpiä ovat sedimenttikiviin kuuluvat konglomeraatit, happamat porfyiriset magmakivet sekä metamorfiset vihreäkivet, missä kulta esiintyy kallioperän siirrosvyöhykkeissä. Kullan tuntee parhaiten sen taottavuudesta, ts. se ei murru esim. kiisumineraalien tapaan, kun raetta painellaan veitsen terällä, vaan leviää sivuille päin kuten pehmeän metallin tuleekin tehdä. Väriltään kulta muistuttaa rikkikiisua, mutta on sitä keltaisempaa. Luonnosta tavattava kulta on useimmiten hopeapitoista niin sanottua elektrumia, joskin Lapin maaperän kulta on usein poikkeuksellisen puhdasta. Kulta on tunnettu pitkään ja sitä käytettiin jo 9000 e.Kr. (Tuisku & Piispanen 2005.)

USGS:n tietojen mukaan vuonna 2020 Kiinan arvioidaan olevan entiseen tapaan maailman johtava kullantuottajamaa 11,7 prosentin osuudella, toisena Australia 9,9 prosenttia ja kolmantena Venäjä 9,3 prosentin osuudella (USGS 2021). Vuonna 2020 seitsemäntoista suurimman kullantuottajamaan tuotannosta noin 7,8 prosenttia arvioidaan tulleen konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta. Vuonna 2019 konfliktialueeksi tai korkean riskin alueeksi luokitelluilta mailta kultaa arvioitiin tuotetun Meksikon alueella 3,1 prosenttia, Malin alueella 1,9 prosenttia ja Sudanin alueella 2,8 prosenttia vuotuisesta tuotannosta.

Taulukko 5 Kullan tuotanto maailmalla 2019–2020

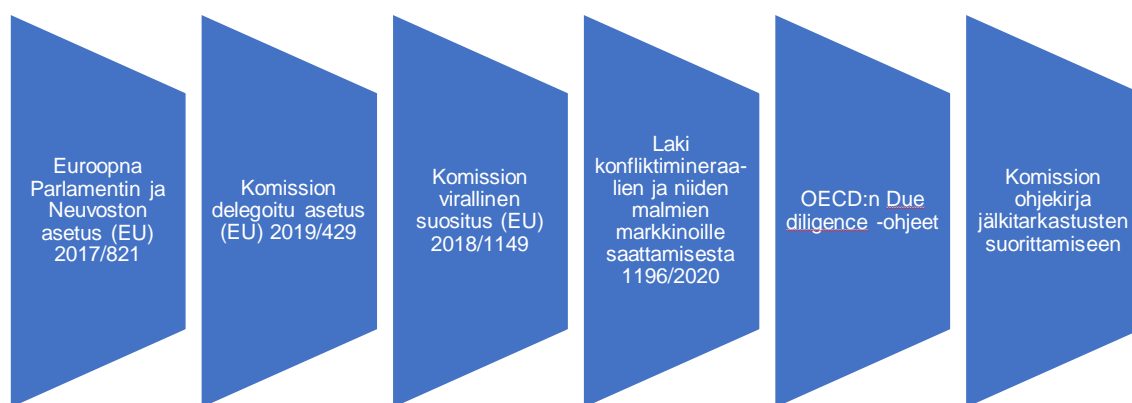
	2019 (Mt)	2020 (Arvio, Mt)	%	Reservit (Mt)	%
USA	200	190	5,9	3000	5,6
Argentiina	60	60	1,9	1600	3,0
Australia	320	320	9,9	10000	18,8
Brasilia	90	80	2,5	2400	4,5
Kanada	175	170	5,2	2200	4,1
Kiina	380	380	11,7	2000	3,8
Ghana	142	140	4,3	1000	1,9
Indonesia	139	130	4,0	2600	4,9
Kazakhstan	107	100	3,1	1000	1,9
Mali	61	61	1,9	800	1,5
Mexico	111	100	3,1	1400	2,6
Papua Uusi Guinea	74	70	2,2	1200	2,3
Peru	128	120	3,7	2700	5,1
Venäjä	305	300	9,3	7500	14,1
Etelä-Afrikka	105	90	2,8	2700	5,1
Sudan	90	90	2,8	NA	
Uzbekistan	93	90	2,8	1800	3,4
Muut	716	750	23,1	9200	17,3
Yhteensä:	3296	3241		53100	

3 KESKEISET LAIT, ASETUKSET JA OHJEET VALVONNASSA

3.1 Lait ja asetukset yleisesti

Konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaan EU:n jäsenmaat velvoittaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2017/821 eli niin sanottu konfliktimineraali-asetus. Lisäksi valvontaan liittyy Komission delegoitu asetus (EU) 2019/429, jossa säädetään due diligence -järjestelyjen arviointi- ja tunnustamismenetelmistä sekä Komission suositus (EU) 2018/1149 ei-sitovista suuntaviivoista konfliktialueiden ja korkean riskin alueiden ja muiden toimitusketjun riskien tunnistamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/821 nojalla. Suomessa konfliktimineraaliasetuksen toimeenpaneva lainsäädäntö, laki konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta (1196/2020) on hyväksytty 30.12.2020. Luvuissa 3.2–3.5 on kuvattu yllä mainitut asetukset.

Keskeisin ohjekirja on konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevat OECD:n due diligence -ohjeet, koska konfliktimineraaliasetuksen mukainen due diligence -menettely pohjautuu OECD:n ohjeeseen. Viranomaisia koskeva keskeisin ohje on Komission laatima ohjekirja jälkitarkastusten suorittamiseksi.

Kuvio 2 Lait, asetukset ja ohjeet konfliktimineraalivalvonnassa

3.2 Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2017/821

Asetus on annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, unionin tuojiin, jotka tuovat konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevia tinaa, tantaalia ja volframia,

niiden malmeja sekä kultaa, sovellettavien toimitusketjun due diligence -velvoitteiden vahvistamisesta. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU.)

Tällä asetuksella perustetaan toimitusketjun due diligence -periaatteita koskeva unionin järjestelmä, jäljempänä 'unionin järjestelmä', jotta voidaan estää aseistettujen ryhmien ja turvallisuusjoukkojen mahdollisuudet käydä kauppaa tinalla, tantaalilla ja volframilla, niiden malmeilla sekä kullalla. Tämän asetuksen tarkoituksena on tarjota avoimuutta ja varmuutta unionin tuojien sekä konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta hankintoja tekevien sulattajien ja jalostajien hankintakäytäntöihin. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, artikla 1.1.)

3.3 Komission delegoitu asetus (EU) 2019/429

Yhteisö tai esimerkiksi järjestö tms. voi kehittää oman toimitusketjun due diligence -järjestelyn, jonka tunnustamista voidaan hakea Komissiolta. Tässä delegoidussa asetuksessa säädetään näiden järjestelyiden arviointi- ja tunnustamismenettelyistä.

Annettu 11 päivänä tammikuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/821 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse tinaa, tantaalia, volframia ja kultaa koskevien toimitusketjun due diligence -järjestelyjen arviointi- ja tunnustamismenetelmistä ja -kriteereistä delegoidun asetuksen artiklan 1 mukaisesti. (Delegoitu asetus 429/2019/EU.)

Hallitukset, toimialajärjestöt ja asiasta kiinnostuneiden järjestöjen ryhmittymät, jotka ovat ottaneet käyttöön due diligence -järjestelyt, jäljempänä 'järjestelyn omistajat', voivat hakea komissiolta kehittämiensä ja valvomiensa toimitusketjun due diligence -järjestelyjen tunnustamista. Kyseisten hakemusten tueksi on esitettävä asianmukaisia todisteita ja tietoja. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, artikla 8.)

3.4 Komission virallinen suositus (EU) 2018/1149

Unionin tuojien, joihin sovelletaan asetuksen (EU) 2017/821 mukaisia velvoitteita, olisi noudatettava tämän suosituksen liitteessä esitettyjä ei-sitovia suuntaviivoja. Näiden suuntaviivojen noudattaminen auttaa niitä tunnistamaan konfliktialueita ja korkean riskin alueita ja varoitusmerkkejä asianmukaisesti, jotta ne voivat noudattaa kyseisen asetuksen vaatimuksia, kun niitä ryhdytään soveltamaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Myös muut tahot, jotka soveltavat due diligence -käytäntöjä mineraalien hankintaketjuunsa, voivat noudattaa näitä suuntaviivoja. (Komission suositus 1149/2018/EU, 2.)

Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan komission tehtävänä on valmistella talouden toimijoille ohjekirjan muodossa ei-sitovia suuntaviivoja, joissa selitetään, miten on parasta soveltaa kriteereitä konfliktialueiden ja korkean riskin alueiden tunnistamiseksi. Kyseisen artiklan mukaan suuntaviivoissa on otettava huomioon asiaa koskevat OECD:n due diligence -ohjeet (2), mukaan lukien muut toimitusketjun riskit, jotka laukaisevat mainittujen ohjeiden täydennysosissa määritetyn nk. punaisten lippujen (eli varoitusmerkkien) järjestelmän. (Komission suositus 1149/2018/EU, 3.)

Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on auttaa EU:n tuojia noudattamaan toimitusketjun due diligence -velvoitteita. Ne eivät rajoita asetuksen (EU) 2017/821 soveltamista eivätkä ole oikeudellisesti sitovia. Lisäksi on syytä huomata, että asetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan komissio pyytää myöhemmin ulkoisia asiantuntijoita esittämään konfliktialueista ja korkean riskin alueista ohjeistavan, ei-tyhjentävän ja säännöllisesti ajan tasalle saatettavan luettelon. Kyseinen luettelo perustuu näistä suuntaviivoista ja muun muassa hallituksilta, kansainvälisiltä järjestöiltä, tutkijoilta ja toimitusketjun due diligence -järjestelyistä saaduista olemassa olevista tiedoista tehtyyn ulkoisten asiantuntijoiden analyysiin. (Komission suositus 1149/2018/EU, 3.)

3.5 Valvontatyöhön liittyvä kansallinen lainsäädäntö Suomessa

Työ- ja elinkeinoministeriö määräsi konfliktimineraaleihin liittyvät tehtävät Turvalisuus- ja kemikaalivirastolle alkuvuodesta 2018. Samaan aikaan aloitin YAMK-tutkinnon opiskelun. Uuden tehtävän myötä otin vastuulleni EU-maiden konfliktimineraaliasioista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten kokouksiin osallistumisen Brysselissä. Kokouksissa käsiteltiin, ja tullaan käsittelemään pääasiassa konfliktimineraaliasetuksen implementointiin liittyviä asioita sekä EU:n että jäsenmaiden tasolla. Konfliktimineraaliasetus velvoittaa jäsenvaltioita säätämään kansallisella tasolla tarvittavat säädökset asetuksen toimeenpanemiseksi ja viranomaisten valvontatyön mahdollistamiseksi. Kuten muissakin EU-maissa, myös Suomessa kansallinen toimeenpanevan lainsäädännön laatiminen tuli tällöin ajankohtaiseksi. Lain valmistuminen on ollut tärkein yksittäinen asia sekä opinäytetyön valmiiksi saattamisessa, sekä itse valvontatyön aloittamisen kannalta. Olen ollut mukana lain valmistelutyössä asiantuntijan roolissa. Konfliktimineraaliasetus velvoitti jäsenmaita laatimaan tarvittavat säädökset ennen 1.1.2021. Laki tuli voimaan Suomessa 30.12.2020.

Tärkeimpinä asioina kansallisessa lainsäädännössä tuli säätää seuraavat asiat:

- Nimitettävä Tukes 3TG-asioissa toimivaltaiseksi viranomaiseksi
- Säädetty konfliktimineraaliasetuksen artiklan 16 velvoittamat säännökset, jotka liittyvät säännösten rikkomiseen.
- Säädetty valvovalle viranomaiselle tietojensaantioikeudet, jotta voidaan vuosittain saada Tullilta tuojakohtaiset 3TG-mineraalien tuontimäärät.
- Säädetty viranomaisen oikeudesta suorittaa tarkastuksia.

Yllä mainitut asiat on säädetty laissa. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, voidaan lakia täydentää myöhemmin Valtioneuvoston antamilla asetuksilla, esimerkiksi valvontatyön osalta.

3.6 Lakien säätäminen Suomessa

Suomen perustuslain mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta. Lait valmistellaan siinä ministeriössä, jonka toimialaan asia kuuluu. Periaatteellisesti merkittävimpiä hankkeita valmistellaan komiteoissa tai toimikunnissa, joissa on mukana eri hallinnonalojen, puolueiden ja muiden etutahojen edustajia. Eri intressitahojen näkemyksiä kuullaan lausuntokierroksin ja erityisissä kuulemistilaisuuksissa. Ministeriöissä valmistellut hallituksen esitykset käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa. Ministeriöt vastaavat myös asetusten valmistelusta. Tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö voivat antaa asetuksia eduskunnan säätämän lain perusteella. Hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle valtioneuvoston yleisistunnon päätöksellä. Tavallinen lakiesitys käsitellään eduskunnassa kahdessa eri istunnossa, joita edeltää lain muotoutumisen kannalta tärkeitä valiokuntakäsittelyjä. Valiokunnat kuulevat asiantuntijoita ja viranomaisia. Eduskunta voi hyväksyä hallituksen esityksen, muuttaa sitä tai hylätä sen. Päätös tehdään yksinkertaisella enemmistöllä eli yli puolet annetuista äänistä saanut kanta voittaa. (Finlex julkaisut; Lain valmistelun prosessiopas 2021.)

Kuvio 3 Lainvalmistelun prosessi Suomessa (Finlex julkaisut; Lain valmistelun prosessiopas 2021.)

3.7 Konfliktimineraalilain laatimisen eteneminen Suomessa

Prosessin kehittämissivaiheessa saimme Tullin kautta tietoomme, että Suomessa tehdään saman kaltaista valvontatyötä Ruokaviraston toimesta, joka valvoo EU-asetuksen nojalla, ettei laittomasti korjattua puutavaraa tai sellaisesta puutavaraa valmistettuja tuotteita saateta markkinoille. Unionin tuojien on noudatettava

asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää. Puutuotepuolen asioita koskee Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 995/2010, joka koskee puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamista. Lisäksi siihen liittyy kansallinen laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (297/2013). Asetusten yhteneväisyyksiä on vertailtu keskenään ja tutkittu voidaanko jo olemassa olevasta saman kaltaisesta valvontajärjestelmästä ottaa valmis oppi hyötykäyttöön ja soveltaa sitä suoraan konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaan ja kansallisen lainsäädännön laadintaan. Oli myös erittäin hyödyllistä saada tieto, että lakipykälät puutuotteiden maahantuontiin liittyvistä velvoitteiden rikkomisesta aiheutuvien seuraamusten osalta oli jo kertaalleen laadittu Suomessa. Koska kyseessä on vastaavan kaltainen valvontatyö, samaa seuraamustasoa voitaisiin soveltaa myös konfliktimineraalivalvonnan osalta.

Alla vertailun pohjalta havaittuja samankaltaisuuksia asetusten välillä.

Puutuoteasetuksen (EU) 995/2010 mukaisesti:

- Puutuotepuolella toimijoiden on kiellettyä saattaa markkinoille laittomasti korjattua puutavaraa tai sellaisesta puutavarasta valmistettuja puutuotteita,
- Toimijoiden on noudatettava asianmukaista huolellisuutta ("due diligence") saattaessaan puutuotteita markkinoille, sekä
- Toimijoiden on ylläpidettävä käyttämäänsä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ja arvioitava sitä säännöllisesti, paitsi jos se käyttää asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun valvontaorganisaation perustamaa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää. Olemassa olevia kansallisen lainsäädännön mukaisia valvontajärjestelmiä tai vapaaehtoisia asetuksen vaatimukset täyttäviä valvontaketjijärjestelmiä voidaan käyttää asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän perustana.

Konfliktimineraaliasetuksen (EU) 821/2017 mukaisesti:

- Asetuksella perustetaan toimitusketjun due diligence -periaatteita koskeva unionin järjestelmä, jotta voidaan estää aseistettujen ryhmien ja turvallisuusjoukkojen mahdollisuudet käydä kauppaa tinalla, tantaalilla ja volframilla, niiden malmeilla sekä kullalla.
- Asetuksessa vahvistetaan toimitusketjun due diligence -velvoitteet sellaisten unionin tuojien osalta, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, jotka sisältävät tinaa, tantaalia, volframia tai kultaa tai koostuvat niistä asetuksen liitteen I mukaisesti.
- Unionin tuojan on pidettävä yllä due diligence -järjestelmää asetuksen vaatimusten mukaisesti.

Tarkasteltaessa tarkemmin EU:n puutuoteasetusta ja konfliktimineraaliasetusta, huomattiin että ne ovat jopa teksteiltään keskenään monilta osin yhteneväisiä.

Esimerkiksi:

- Konfliktimineraaliasetuksen artikla 10 koskien toimivaltaisia viranomaisia on täysin samanlainen puutuoteasetuksen 7 artiklan kanssa
- Konfliktimineraaliasetuksen artikla 11 koskien tarkastuksia on melkein täysin samanlainen puutuoteasetuksen 10 artiklan kanssa. Erona se, että konfliktimineraaliasetuksessa tarkastukset ovat jälkitarkastuksia, puutuotepuolella tarkastuksia tehdään jatkuvasti.
- Konfliktimineraaliasetuksen artikla 13 koskien yhteistyötä eri viranomaisten kesken on melkein samanlainen puutuoteasetuksen 12 artiklan kanssa

3.8 Puutuoteasetus vs. Konfliktimineraaliasetus

Aiemmin kirjoitetun pohjalta yhtenä opinnäytetyön osana on tehty sähköpostikysely Ruokaviraston (entinen Maaseutuvirasto) puutuotevalvontaa tekeville henkilölle. Esitettyjen kysymysten aiheena olivat:

- Vuosittain suoritettavien tarkastusten määrä ja tarkastuksissa noudatettava prosessi
- Viranomaisten välisen yhteistyön toteutuminen

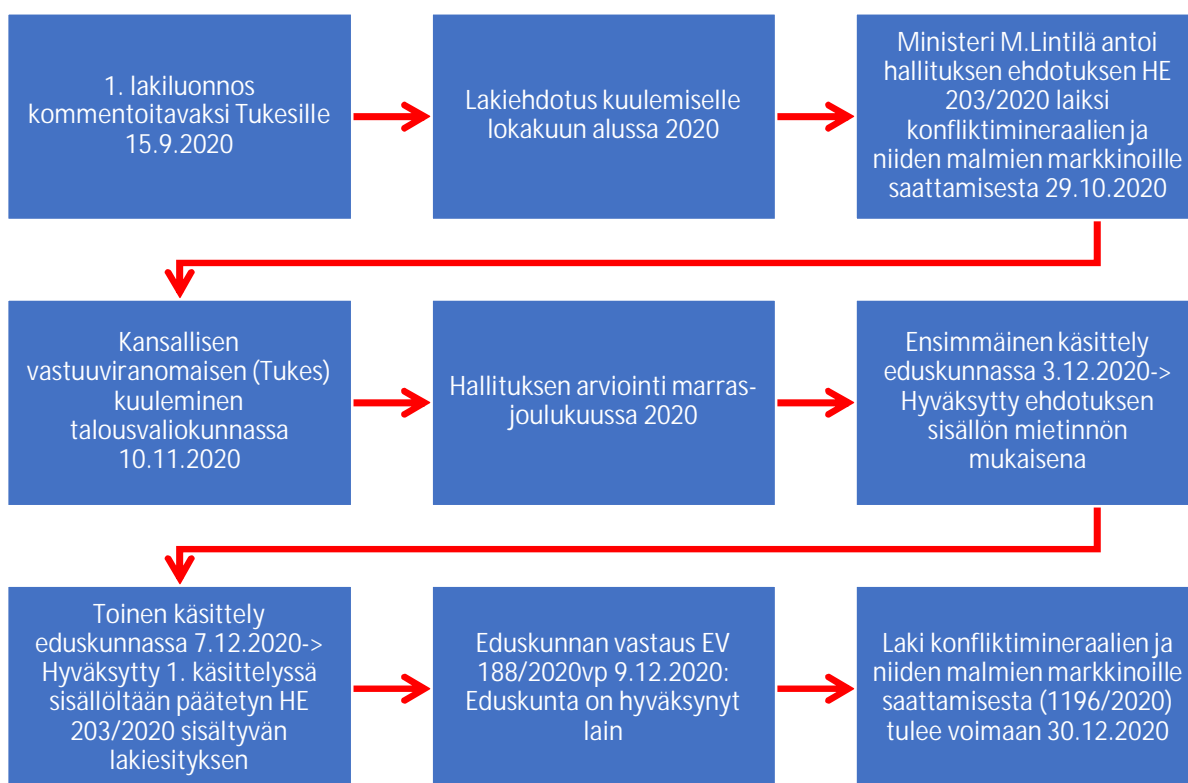
- Asetuksen määräysten rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset kansallisessa lainsäädännössä ja kokemukset niiden soveltamisesta käytännössä
- Rikkomisesta aiheutuneiden seuraamusten yhteneväisyys eri jäsenmaiden kesken

Opinnäytetyön kannalta tärkein kysymys oli Ruokavirastolla käytössä oleva prosessi sekä asetuksen velvoitteiden rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset. Proessin osalta oli tarkoitus selvittää, voidaanko sitä soveltaa tulevaan valvontatyöhön konfliktimineraalialiasioissa. Asetuksen rikkomisesta aiheutuvat seuraamusten osalta oli tärkeää saada tietoa, mille tasolle tulevaa konfliktimineraalilakia vastavassa laissa seuraamukset oli säädetty. Lisäksi oli tärkeää saada tietoa siitä, onko seuraamusten säätämässä puutuotevalvonnassa saavutettu EU:n tavoite yhteneväisistä seuraamuksista jäsenmaiden välillä. Muilla esitetyillä kysymyksillä ei niinkään ole vaikutusta opinnäytetyön sisältöön, vaan ne liittyvät käytännön valvontatyön yksityiskohtiin.

Saatuja vastauksia on tarkasteltu ja tutkittu voidaanko samaa toimintamallia käyttää konfliktimineraalivalvonnassa. Kuten aiemmin todettiin, puutuotevalvontaan liittyvä EU-asetus on monilta osin yhteneväinen konfliktimineraaliasetuksen kanssa. Merkittävänä erona valvonnassa on se, että puutuotteiden valvonta on luonteeltaan reaktiivista, toisin sanoen sitä tehdään jatkuvasti. Konfliktimineraaliasetuksen 11 artiklan nojalla suoritettavat tarkastukset ovat jälkitarkastuksia, eli esimerkiksi vuoden 2021 konfliktimineraaliasetuksen vaikutuspiiriin kuuluvien maahantuojien osalta tarkastukset suoritetaan alkuvuodesta 2022. Puutuotteiden valvonnassa Tulli toimittaa Ruokavirastolle tuontitietoja kuukauden välein. Näiden tietojen perusteella määritellään otanta ja suoritetaan tarkastukset niille maahantuojille joihin EU:n puutuoteasetuksen (EU) 995/2010 velvoitteet kohdistuvat. Ruokavirasto suorittaa vuosittain arviolta noin 30 tarkastusta, joista valtaosa suoritetaan tarkastuksen kohteena olevan yrityksen toimitiloissa. Myös dokumentti-perusteisia tarkastuksia tehdään joissain tapauksissa.

Puutuoteasetuksen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset ovat kansallisen laki puutuotteiden markkinoille saattamiseksi (2013/897) 8–9 §:n mukaisesti korjauskehoitus – korjausmääräys – markkinointikielto sekä mahdollinen uhkasakko.

Edellä kuvatun tarkastelun pohjalta ehdotettiin Työ- ja elinkeinoministeriölle, että Suomessa konfliktimineraalilain perustaksi otettaisiin laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (297/2013) tietyin muutoksin. Jonkin verran taustaa saatiin myös muiden maiden valmistuvista lakimateriaaleista. Lain valmistelun tueksi laadittiin ehdotelma siitä, millainen kansallinen laki Suomessa voisi olla. Seuraamukset ehdotettiin säädettävän samanlaisiksi kuin puutuotepuolella. Varsinainen lain kirjoittaminen alkoi Työ- ja Elinkeinoministeriössä kesän lopulla 2020. Tätä ennen oli tehty valmistelemaa työtä pohjaksi yhteistyössä Työ- ja elinkeinoministeriön ja Tukesin välillä. Tästä eteenpäin prosessi eteni seuraavasti:

Kuvio 4 Konfliktimineraaleihin liittyvän kansallisen lainsäädäntötyön eteneminen Suomessa

Tarkemmat tiedot lainvalmistelun etenemisestä kyseisessä asiassa löytyvät Eduskunnan internet-sivuilta osoitteesta: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasitelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_203+2020.aspx

3.9 Kansallinen laki konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta 1196/2020

Konfliktimineraaliasetuksen (EU)821/2017 Suomessa toimeenpaneva lainsäädäntö. 1 §:ssä kuvataan lain tarkoitus seuraavasti:

Tällä lailla annetaan unionin tuojiin, jotka tuovat konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevia tinaa, tantaalia ja volframia, niiden malmeja sekä kultaa, sovellettavien toimitusketjun due diligence -velvoitteiden vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/821, jäljempänä konfliktimineraaliasetus, edellyttämät kansalliset säännökset.

4 DUE DILIGENCE -JÄRJESTELY JA ASETUKSEN MUKAISET VELVOITTEET

4.1 Riskiperusteinen due diligence -käytäntö

Komission suosituksen 2018/1149 kappaleessa 2.1 kuvataan riskiperusteisen due diligence -käytännön käsite seuraavasti:

Yleisesti ottaen riskiperusteisella due diligence -käytännöllä tarkoitetaan vaiheita, jotka yritysten pitäisi toteuttaa voidakseen tunnistaa tosiasialliset tai mahdolliset riskit mineraalien toimitusketjussaan ja voidakseen puuttua niihin, jotta estetään konfliktialueisiin ja korkean riskin alueisiin liittyvien mineraalien louhimiseen, tuotantoon, kaupankäyntiin, jalostamiseen, käsittelyyn ja vientiin liittyvien kielteisten vaikutusten edistäminen tai lievennetään sitä. Riskit määritellään suhteessa tietyn yrityksen toiminnan mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin, jotka ovat seurausta yrityksen omasta toiminnasta tai jotka voidaan liittää suoraan toimintoihin, tuotteisiin tai palveluihin sen liikesuhteissa kolmansiin osapuoliin, mukaan lukien tavarantoimittajat ja muut tahot toimitusketjussa. (Komission suositus 1149/2018/EU, kappale 2.1.)

Kielteisiä vaikutuksia voivat olla ihmisille aiheutuva vahinko (eli ulkoiset vaikutukset) taikka yrityksen maineen vahingoittuminen tai oikeudellinen vastuu (eli sisäiset vaikutukset) tai molemmat. Yrityksiin saattaa kohdistua riskejä näiden mineraalien toimitusketjuissa, koska mineraalien louhintaan, tuotantoon, kaupankäyntiin, käsittelyyn tai vientiin toiminnan luonteen vuoksi liittyy suurempi riski merkittävästä kielteisistä vaikutuksista, kuten riski konfliktin rahoittamisesta tai konfliktin edellytysten ruokkimisesta, helpottamisesta tai pahentamisesta. Näiden riskien vuoksi yritysten olisi pyrittävä vilpittömässä mielessä tunnistamaan ja arvioimaan sijaintiin, tavarantoimittajaan tai olosuhteisiin liittyviä riskejä ja ottamaan käyttöön due diligence -toimenpiteitä, jotka on mukautettu tällaisia riskejä koskevien erityisten vaatimusten mukaan. (Komission suositus 1149/2018/EU, kappale 2.1.)

Due diligence -järjestelyn avulla yritykset voivat myös varmistaa, että ne noudattavat kansainvälistä oikeutta ja kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien säännöt, jotka koskevat mineraaleilla käytävää laitonta kauppaa, sekä YK:n sanktiot ja EU:n päätökset, jotka perustuvat Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (SEUT), erityisesti SEUT-sopimuksen 215 artiklan mukaiset rajoittavat toimenpiteet. OECD:n ohjeissa esitettyihin periaatteisiin perustuvan asetuksen yleisenä tavoitteena on mahdollistaa turvattujen, avointen ja todennettavissa olevien mineraalien toimitusketjujen kehittäminen ja varmistaa, helpottaa ja edistää konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien mineraalien ja metallien vastuullista tuontia EU:hun edistämättä aseellisia konflikteja ja niihin liittyviä ihmisoikeusloukkauksia, ja edistää näin paikallisten yhteisöjen taloudellista kehitystä ja toimeentuloa. (Komission suositus 1149/2018/EU, kappale 2.1.)

4.2 Due Diligence -järjestely OECD:n ohjeen mukaisesti

Konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevat OECD:n due diligence -ohjeissa kuvataan toimitusketjun due diligence menettelyä seuraavasti: Due diligence -menettely on jatkuva, ennakoiva ja reaktiivinen prosessi, jolla yritykset voivat varmistaa, että ne noudattavat ihmisoikeuksia eivätkä edistä konflikteja. Due diligence-järjestelmä voi myös auttaa yrityksiä varmistamaan, että ne noudattavat kansainvälistä oikeutta ja kotimaansa lainsäädäntöä, mineraalien laitonta kauppaa sääntelevät lait ja Yhdistyneiden kansakuntien pakotteet mukaan lukien. Riskiperusteisella due diligence -menettelyllä tarkoitetaan toimia, jotka yritysten olisi toteutettava tunnistukseen tosiasialliset tai mahdolliset riskit ja puuttuakseen niihin ja estääkseen toimintaansa tai suhteisiinsa liittyvät haittavaikutukset tai lieventääkseen niitä. (OECD 2013.)

OECD:n due diligence -ohjeisiin perustuva riskiperusteinen due diligence -järjestely jakautuu viiteen vaiheeseen seuraavasti.

Vaihe 1 – Laaditaan vankat yrityksen hallintajärjestelmät

Vaihe 2 – Yksilöidään ja arvioidaan riskit toimitusketjussa

Vaihe 3 – Suunnitellaan ja toteutetaan strategia yksilöityihin riskeihin vastaimiseksi

Vaihe 4 – Teetetään riippumattoman kolmannen osapuolen suorittama sulattamon/jalostamon due diligence -käytäntöjen tarkastus

Vaihe 5 – Raportoidaan vuosittain due diligence -periaatteiden noudattamista toimitusketjussa. (OECD 2013.)

Yllä mainitut OECD:n ohjeen viisi kohtaa ovat siis pohjana alempana kuvatuissa konfliktimineraaliasetuksen unionin tuojille asettamissa vaatimuksissa.

4.3 Asetuksen (EU) 821/2017 velvoitteet maahantuojalle

Unionin tuojat, jotka tuovat konfliktimineraaleja Euroopan Unionin alueelle asetuksen liitteessä 1 listattujen tuontinimikkeiden osalta ylittäviä kilomääriä (Opinnäytetyön liite 7), tulee noudattaa asetuksen (EU) 2017/821 4–7 artikloissa säädettyjä velvoitteita. Kyseiset artiklat ovat valvonnan alle sijoittuvia unionin tuojia velvoittavia ja näiden velvoitteiden noudattamista valvonnasta vastaava viranomaisen valvoo.

Konfliktimineraaliasetuksen artiklan 11.5 mukaisesti viranomaisen valvonnan tueksi Komissio laatii ei-sitovia suuntaviivoja ohjekirjojen muodossa, sekä esittää yksityiskohtaisesti vaiheet, joita toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava. Näihin annettaviin suuntaviivoihin sisältyvät tarpeen mukaan myös asiakirjamallit. (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, 11.5 artikla.)

4.4 Hallintojärjestelmää koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 4 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojien hallintojärjestelmiä koskevista velvoitteista. Kyseinen artikla kattaa aiemmin kuvatun OECD:n ohjeessa viiteen vaiheeseen jaetun due diligence -järjestelyn vaiheen 1 (vaihe 1 – laaditaan vankat yrityksen hallintajärjestelmät).

Hallintojärjestelmää koskevat velvoitteet tarkemmin opinnäytetyön liitteessä 2.

4.5 Riskinhallintaa koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 5 artiklassa määrätään unionin tuojien riskinhallintaa koskevista velvoitteista. Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeessa viiteen vaiheeseen jaetun due diligence -järjestelyn vaiheet 2 ja 3: Vaihe 2 – yksilöidään ja arvioidaan riskit toimitusketjussa sekä vaihe 3: Suunnitellaan ja toteutetaan strategia yksilöityihin riskeihin vastaamiseksi.

Riskinhallintaa koskevat velvoitteet tarkemmin opinnäytetyön liitteessä 3.

4.6 Kolmannen osapuolen suorittamaa tarkastusta koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 6 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojayrityksiä teettämään tarkastuksia riippumattomalla kolmannella osapuolella. Kolmannen osapuolen suorittamaan tarkastukseen on sisällytettävä unionin tuojan toiminnot, sekä prosessit ja järjestelmät, joita käytetään mineraalien tai metallien due diligence -periaatteiden täytäntöönpanoon.

Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeen due diligence -järjestelyn vaiheen 4: teetetään riippumattoman kolmannen osapuolen suorittama sulattamon/jalostamon due diligence -tarkastus. Kolmannen osapuolen tarkastusta koskevat velvoitteet tarkemmin opinnäytetyön liitteessä 4.

4.7 Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 artiklassa 7 määrätään unionin tuojia koskevat tietojen ilmoittamiseen liittyvät velvoitteet. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on asetettava jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisien saataville 6 artiklan mukaisesti teetettyjä kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevat raportit tai näyttö siitä, että komission 8 artiklan mukaisesti tunnustamaa toimitusketjun due diligence -järjestelyä on noudatettu. Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeen due diligence -järjestelyn vaiheen 5: Raportoidaan vuosittain due diligence -periaatteiden noudattamista toimitusketjussa.

Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet tarkemmin opinnäytetyön liitteessä 5.

4.8 Asetuksen (EU) 821/2017 viranomaisia koskevat velvoitteet

Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat nimenneet yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen, joka on vastuussa konfliktimineraaliasetuksen soveltamisesta maassaan. Työ- ja elinkeinoministeriö, sekä Ulkoministeriö ovat arvioineet tehtävän sijoituspaikkaa Suomessa. Suomessa vaihtoehtoina tehtävän sijoituspaikoiksi olivat Tulli, Geologian Tutkimuskeskus ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Arvioinnin mukaan konfliktimineraaleihin liittyvät valvontatehtävät eivät sovi Tullin toimenkuvaan, koska valvonta kohdistuu maahantuojien vastuullisuusjärjestelmiin, jotka eivät kuulu Tullin valvonnan piiriin. Tullin tehtävä on valvoa Suomen rajan yli kulkevaa ihmis- ja tavaravirtaa. Geologian Tutkimuskeskus Suomessa on luonteeltaan tutkimuslaitos, eikä se omaa viranomaisvaltuuksia, joten se ei voi toimia viranomaisroolissa.

Toimivaltaisen viranomaisen sijoituspaikka päätettiin vuonna 2018 sijoittaa Suomessa Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siten, että Tukes tekee yhteistyötä Tullin kanssa mm. maahantuontitietojen saralla. Viranomaiset on nimetty vuonna 2018 ja lista yhteystietoineen vastaavista viranomaisista on saatavilla Komission konfliktimineraaliasioista vastaavan osaston internet-sivuilla. Asetuksen 10 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset vastaavat asetuksen tehokkaasta ja yhtenäisestä täytäntöönpanosta kaikkialla unionissa. Keskeiset tehtävät ja velvoitteet toimivaltaisen viranomaisen työhön liittyen on kuvattu asetuksen (EU) 2017/821 artikloissa 10–13, 16 ja 17. Toimivaltaisen viranomaisen velvoitteet tarkemmin opinnäytetyön liitteessä 6.

Tiivistäen konfliktimineraaliasetuksessa kuvatut toimivaltaisten viranomaisten keskeiset tehtävät:

- Toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen ja asetuksen tehokkaan ja yhtenäisen täytäntöönpanon varmistaminen kaikkialla unionissa;
- Asianmukaisten jälkitarkastusten suorittaminen riskipohjaista lähestymistapaa noudattaen, jotta voidaan varmistaa, että unionin tuoja noudattaa konfliktimineraaliasetuksen 4–7 artiklan mukaisia velvoitteita;

- Kirjanpito artiklan 11 kohdan 1 mukaisista jälkitarkastuksista, sekä ilmoitusmenettely tarkastusten luonteesta ja tuloksista, sekä 16 artiklan 3. kohdan mukaisten korjaavien toimien ilmoittaminen;
- Yhteistyö ja tietojenvaihto muiden toimivaltaisten viranomaisten, Komission, sekä maansa tulliviranomaisten kanssa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista jälkitarkastuksissa todetuista puutteista ja artiklan 16 mukaisista rikkomisiin sovellettavista säännöistä.
- Asetuksen velvoitteita rikottaessa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on annettava ilmoitus korjaavista toimista, jotka unionin tuojan on toteutettava
- Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava Komissiolle viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 30 päivänä kertomus asetuksen täytäntöönpanosta ja erityisesti toimivaltaisten viranomaistensa 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti antamista korjaavia toimia koskevista ilmoituksista ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti saataville asetetuista kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevista raporteista.

5 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

5.1 Tutkimusaineisto ja tiedonkeruumenetelmät

Tuontiketjujen valvontatyö perustuu EU-lainsäädäntöön, jonka pohjana tässä tapauksessa on OECD:n tuottama ohjeistus. Asetus toimeenpannaan jokaisessa jäsenmaassa laadittavalla kansallisella lainsäädännöllä. Näin ollen pääosa opinäytetyössä tarvittavasta kirjallisesta materiaalista koostuu EU-asetuksista, kansallisesta lainsäädännöstä, OECD:n due diligence -ohjeistuksesta ja erilaisista Komission antamista ohjeista. Yleistietoa on haettu mineraalialan julkaisuista ja Euroopan Komission tietoportaaaleista. Lisäksi tietoa on vaihdettu muiden EU-maiden konfliktimineraaleista vastaavien viranomaisten kanssa.

Kirjallisen aineiston lisäksi on tehty vertailukehittämistä (benchmarking) ja tehty kysely Ruokavirastoon, koska Ruokavirasto valvoo vastaavalla tavalla Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksen (EU) 995/2010 velvoittamana puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden vastuullisuusvelvoitteita. Vertailutietoa haettiin haastattelemalla Ruokaviraston puutuotevalvonnasta vastaavaa henkilöä sähköpostikyselyllä. Ruokaviraston kautta saatiin kokemuksesta tietoa vastaavanlaisesta valvontaprosessista. Kyselyä ei voitu kohdistaa useampaan kohteeseen, koska muita kohteita ei ollut tiedossa.

Tuontiketjujen valvontatyö konfliktimineraalien osalta on uusi valvontamuoto Suomessa, joten saatavissa olevaa tietomateriaalia on rajoitetusti. Itse valvontatyön tekemisen prosessi on suunniteltu ja laadittu kartoittamalla lakien ja asetusten asettamat velvoitteet, joiden vaatimusten pohjalta on rakennettu prosessi, liittäen siihen vertailukehittämisen kautta saatua tietoa.

5.2 Konstruktiivinen tutkimusote

Konstruktiivinen tutkimusote on innovatiivisia konstruktioita tuottava metodi, jolla pyritään ratkaisemaan todellisuuden ongelmia ja tällä tavoin tuottamaan konstruktioita sille tieteenalalle, jossa sitä sovelletaan. Tämän tutkimusotteen ydinkäsite, (uusi) konstruktio, on avara. Sillä on suuri määrä mahdollisia toteutumia, itse asiassa loputtomasti. Kaikki ihmisen luomat artefaktit – kuten mallit, kaaviot,

suunnitelmat, organisaatorakenteet, toimintastrategiat, kaupalliset tuotteet ja tietojärjestelmämallit ovat konstruktioita. Niille on tunnusomaista se, että ne eivät ole löydettyjä, vaan ne keksitään ja kehitetään. (Lukka 2006, 112.)

Konstruktiiivisen tutkimusotteen ydinpiirteet edellyttävät, että se

- Keskityy tosielämän ongelmiin, jotka koetaan käytännössä tarpeelliseksi ratkaista
- tuottaa innovatiivisen konstruktion, joka on tarkoitettu ratkaisemaan alkuperäinen tosielämän ongelma
- sisältää kehitetyn konstruktion toteuttamisyrittä, jolla testataan sen soveltuvuutta käytäntöön,
- merkitsee tutkijan ja käytännön edustajien läheistä tiimimäistä yhteistyötä, jossa tavoitteena on kokemuksellinen oppiminen,
- on huolellisesti kytketty olemassa olevaan teoreettiseen tietämykseen ja
- kiinnittää erityistä huomioita tutkimuksen tuottamaan teoreettiseen kontribuutioon. (Lukka 2006, 112–113.)

Lukan (2006,113) mukaan konstruktiiivisen tutkimusotteen ihannetulos on, että tosielämän ongelma ratkaistaan tutkimuksessa kokeiltavalla uudella konstruktiolla, ja tämä ongelmanratkaisuprosessi tuottaa merkittävän kontribuution sekä käytännön- että teorian näkökulmasta.

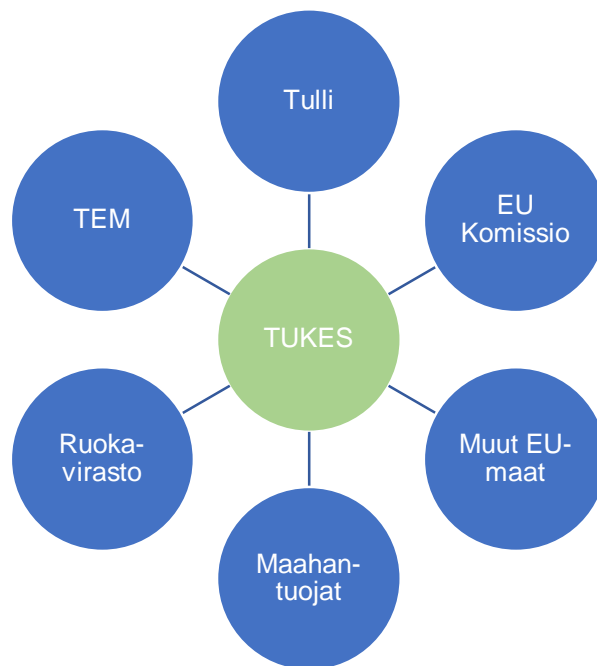
Opinnäytetyössäni tarkastellaan Lukan kuvaamana ratkaistavana tosielämän ongelmana sitä, että miten 3TG-mineraalien tuontiketjujen valvonta järjestetään Suomessa siten, että EU-lainsäädännön velvoitteet täyttyvät. Valvonnan suorittamista varten luodaan prosessi, joka kuvaa vaadittavat toimenpiteet ja tehtävät valvontatyön osalta.

5.3 Tutkimuskysymykset ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on koota tarvittava tieto ja tuottaa sen pohjalta viranomaisen valvontatyötä varten prosessi, jonka pohjalta lakien ja asetusten vaatimukset täyttävää konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontatyötä aletaan toteuttamaan. Kyseessä on konkreettinen työelämän kehitystehtävä, jossa on tavoitteena tuottaa viranomaisen valvontatyötä varten prosessi, jonka mukaisesti

toimittaessa valvontavelvoitteet Suomen osalta täyttyvät. Tutkimuskysymykset on määritelty seuraavasti:

- Miten 3TG-mineraalien tuontiketjujen valvonta järjestetään ja miten sitä toteutetaan?
- Millaisella toimintamallilla (prosessi) tuontiketjujen valvonta täyttää lakien ja asetusten vaatimukset?

Kuvio 5 Prosessin kehittämistehtävän toimintaympäristö

6 PROSESSIN MUODOSTAMINEN

Konfliktimineraaliasetuksen artiklan 11, kohdan 5. mukaisesti: *Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävien selkeyden ja toiminnan yhtenäisyyden varmistamiseksi komissio laatii ei-sitovia suuntaviivoja ohjekirjan muodossa ja esittää yksityiskohtaisesti vaiheet, joita jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava suorittaessaan 1 kohdassa tarkoitettuja jälkitarkastuksia. Kyseisiin suuntaviivoihin on sisällyttävä tarpeen mukaan asiakirjamalleja, joilla helpotetaan tämän asetuksen täytäntöönpanoa.* (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, artikla 11.)

Konfliktimineraaliasetuksen yhteneväinen täytäntöönpano EU:n alueella on katsottu tärkeäksi, jotta voidaan välttyä esimerkiksi kilpailun vääristymiseltä. Tätä varten Komissio on laatinut vuonna 2017 ei-sitovan ohjekirjan, jonka ohjeita kunkin jäsenmaan viranomaisten suositellaan seuraavan valvontatyötä tehdessään. Ohjekirja ei ole viranomaisia sitova. Ohjekirja sisältää muun muassa tietopyyntöpohjia ja tarkastuslistoja, joita tulisi käyttää, kun jälkitarkastuksia tehdään. Ohjekirja ei ole julkinen vaan se on tarkoitettu jäsenmaiden viranomaisten käyttöön ja sen jakelu on rajattua. Prosessivaiheiden kuvauksissa on huomioitu Komission ohjekirjan suuntaviivat.

Edellä kirjoitetun sekä Komission käsikirjan ohjeiden pohjalta on muodostettu prosessi, joka kuvataan luvussa 6 vaiheittain tarkastuksen etenemisjärjestyksessä. Prosessissa huomioidaan sekä viranomaisia velvoittavat konfliktimineraaliasetuksen artikkelit 10–13, 16 ja 17 sekä unionin tuojia velvoittavat artikkelit 4–7. Varsinaisilla jälkitarkastuksilla suoritettavia tarkkoja toimenpiteitä ei kuvata yksityiskohtaisesti, koska se ei tässä vaiheessa ole opinnäytetyössä muodostettavan prosessin kannalta tarpeen. Prosessikaavio, jonka mukaan jälkitarkastuksia toteutetaan, esitetään opinnäytetyön liitteenä 1. Prosessin vaiheet on kuvattu myös liitteen 1 seliteosiossa.

6.1 Maahantuojakohtaiset tuontitiedot

Jotta toimivaltainen viranomainen kykenee suorittamaan valvontaa, tulee sen saada Tullilta maahantuontitietoja niistä Unionin tuojista, jotka tuovat konfliktimateriaaleja maahan. Vaikka konfliktimateriaaliasetuksen 13 artikla velvoittaa yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon tulliviranomaisten kanssa, ovat maahantuontitiedot salassa pidettävää tietoa. Tietojensaantioikeuksista on säädetty kansallisen lain (2020/1196) 8 §:ssä. Vuosittain tammi-helmikuun aikana pyydetään Tullilta valvontaa varten edeltävän vuoden tuontitiedot liitteessä 7 määriteltyjen tuontinimikkeiden osalta. Jokaisella tuontinimikkeellä on oma CN-koodi, ja osalla tuontinimikkeistä on myös TARIC-alanimike.

CN-nimikkeistö (Combined Nomenclature) on Euroopan yhteisön yhdistetty nimikkeistö, jonka 8-numeroisia nimikkeitä käytetään vienti-ilmoituksissa ja sisäkaupan tilastoilmoituksissa. Nimikkeistöön tulee muutoksia vuosittain ja seuraavan vuoden alussa voimaan tuleva nimikkeistö julkaistaan joka vuosi viimeistään lokakuun loppuun mennessä yhteisön virallisessa lehdessä. TARIC on EU:n yhteinen käyttötariffi. (Tulli 2021.) TARIC-koodi sisältää yhdistetyn nimikkeistön lisäksi sisältää tullisuspensioista, tullietuuskohteluun oikeuttavista sopimuksista ja järjestelyistä sekä muista tullimääräyksistä johtuvat alanimikkeet ja tullimäärät. TARIC-nimikkeitä käytetään tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista eli niin sanotuista kolmansista maista. Näiden nimikkeiden ilmoittaminen tullausilmoituksessa ei kuitenkaan aina riitä, vaan lisäksi on käytettävä erilaisia lisäkoodeja.

Unionin tuojilla on käytössään EORI-numero, jonka avulla voidaan mahdollisesti jäsenmaiden välisen yhteistyön kautta pyrkiä varmistamaan, ettei unionin tuojaa konfliktimateriaalien tuontia useampaan maahan tarkastusten välttämiseksi.

EORI on EU:n laajuinen järjestelmä taloudellisten toimijoiden rekisteröintiä ja tunnistamista varten. Useimmissa tulli-ilmoituksissa EU:ssa vaaditaan EORI-numero. Suomessa Tulli on EORI-rekisteröinnistä vastaava viranomainen, ja suomalaiset yritykset rekisteröidään aina Suomessa. EORI-rekisteröiminen tarkoittaa sitä, että Tulli myöntää yritykselle EORI-numeron, jota yrityksen tulee käyttää tunnisteena asioidessaan minkä tahansa EU-jäsenmaan tulliviranomaisen

kanssa. EORI-numero on muotoa: maakoodi FI + Y-tunnus. EORI on lyhenne sanoista Economic Operators Registration and Identification System. (Tulli 2021.)

Tulli toimittaa Tukesin pyynnöstä valvontaa varten edeltävän vuoden tuontitiedot liitteessä 7 määriteltyjen tuontinimikkeiden osalta. Tiedot pyydetään valmista excel-lomaketta käyttämällä, jossa kaikki tuontinimikkeet on eritelty. Pyydetävät tiedot ovat maahantuojan:

- Nimi
- Y-tunnus
- EORI-numero
- Edellisvuoden tuontimäärä (kiloa) kunkin liitteessä 7 esitetyn tuontinimikkeen osalta

6.1 Tuontitietojen analysointi ja maahantuojaluettelon laadinta

Kun tuontitiedot on saatu Tullilta, ne analysoidaan ja käydään läpi Komission käsikirjan vaiheen 1, eli maahantuojien valinta -ohjeistuksen mukaisesti. Konfliktimineraaliasetuksen artikloissa 4–7 määritellyt toimitusketjun due diligence -velvoitteet kohdistuvat unionin tuojiin, jotka tuovat asetuksen (EU) 2017/821 liitteessä 1 määriteltyjä tuontinimikkeitä maahan yhtä paljon, tai yli määriteltyjen kynnysarvojen.

Kynnysarvomäärät on esitetty opinnäytetyön liitteessä 7 ja ne perustuvat konfliktimineraaliasetuksen liitteeseen 1. Valvonta ja jälkitarkastukset eivät kohdistu tuojiin, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, jos niiden vuotuinen tuontimäärä on maahan tuodun mineraalin tai metallin osalta pienempi kuin konfliktimineraaliasetuksen liitteessä 1 määritellyt kynnysarvot.

6.2 Asetuksen soveltamisen piiriin kuulumattomat maahantuojat

Mikäli todetaan, että maahantuoja ei kuulu asetuksen soveltamisen piiriin, ohjataan se tutustumaan Responsible Minerals Information Platform) -alustaan, joka toimii Komission internet-sivuilla. ReMIS-alusta täydentää konfliktimineraaliasetuksen nojalla tapahtuvaa konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaa ja se on

ensisijaisesti suunnattu niin sanotuille downstream-yhtiöille (kuvio 6) jotka käyttävät konfliktimineraaleja tuotteissaan. ReMIS on nettipohjainen alusta, jonka kautta yritykset voivat vapaaehtoisesti jakaa tietoa käyttämistään vastuullisuusjärjestelmistä, jotka liittyvät vastuulliseen metallien ja mineraalien hankintaan. Komission velvollisuus konfliktimineraaliasetuksen artiklan 17.2 mukaisesti on arvioida asetuksen vaikutuspiirin ulkopuolelle jäävien talouden toimijoiden osuutta, joiden toimitusketjussa on tinaa, tantaalia, volframia ja kultaa, ja joilla on due diligence -menettelyitä käytössä.

Kierrätettyjen metallien maahantuojat eivät kuulu asetuksen vaikutuksen piiriin, niiden kohdalla huomioidaan kuitenkin asetuksen 7.4 artikla. Asetusta ei myöskään sovelleta muiden 3TG-lähteiden maahantuojiin, joita ei ole listattu asetuksen liitteen 1 A tai B -osassa. Sen jälkeen, kun asetus on pantu täytäntöön, Euroopan unionin sisämarkkinoilta hankittujen mineraalien ja metallien voidaan katsoa olevan joko kierrätettyjä tai asetuksen periaatteiden mukaisesti hankittuja. Kuitenkin odotetaan, että kun yritykset ovat ottaneet käyttöönsä due diligence -menettelyt, ne sisältäisivät yrityksen kaikki asiaankuuluvat ostot liiketoimintansa ja asiakkaidensa hyväksi ollakseen osa vastuullista toimitusketjua. Unionin tuojat, joita asetus ei velvoita tuontimäärien perusteella, sisällytetään kuitenkin vuosiraportointiin, jotta Komissio saa tiedot konfliktimineraalien ja metallien määristä sekä tuojien kokonaismäärästä kunkin toimivaltaisen viranomaisen toimialueelta.

6.3 Asetuksen soveltamisen piiriin kuuluvat maahantuojat

EU:n tavoitteena on, että 95 prosenttia Euroopan unionin alueelle tuotavista konfliktimineraaleista joutuvat tuontiketjujen osalta tarkastelun alle. Nykyiset kynnysarvomäärät on määritelty vuosien 2014–2015 maahantuontitietoja käyttäen, sekä viiden tuontinimikkeen osalta kynnysarvot on määritelty vuoden 2020 aikana, käyttäen vuosien 2018–2019 tuontitietoja. Jatkossa kynnysarvomääriä tarkastellaan konfliktimineraaliasetuksen artiklan 17.2 mukaisesti uudestaan viimeistään 1. tammikuuta 2023. Eli käytännössä kynnysarvoja tarkastellaan jatkossa 3 vuoden välein. Lisäksi samassa yhteydessä tarkastellaan asetuksen toimintaa ja vaikuttavuutta eri osa-alueilla.

Opinnäytetyön liitteessä 7 on esitetty listaus asetuksen (EU) 2017/821 soveltamisalaan kuuluvista yhdistetyn CN-nimikkeistön mukaisesti luokitelluista mineraaleista ja metalleista, sekä niille määritellyt kynnsarvot kilogrammoina. Toisin sanoen, jos yrityksellä on maahantuontia taulukossa näkyvien mineraalien tai metallien osalta yhtä paljon tai kynnsarvot ylittäviä määriä, on sillä oltava konfliktimineraaliasetuksessa määritellyt due diligence -velvoitteet kunnossa. Tuontiketjujen valvonta kohdistuu näihin yrityksiin.

6.4 Tarkastettavat maahantuojat

Toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava jälkitarkastuksia asetuksen 11 artiklan kohdan 2. mukaisesti *riskiperusteista lähestymistapaa noudattaen, ja niitä on tehtävä myös tapauksissa, joissa toimivaltaisella viranomaisella on merkityksellisiä tietoja siitä, noudattaako unionin tuoja asetusta, mukaan lukien tiedot, jotka perustuvat kolmansien osapuolien ilmaisemiin perusteltuihin huoliin* (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU artikla 11.2.)

Jälkitarkastuksia kohdistettaessa toimitaan Komission käsikirjan ohjeistuksessa kuvatun riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti. Jälkitarkastus kattaa edellisen kalenterivuoden. Tämänhetkisen tiedon mukaan Suomessa on asetuksen soveltamisen piiriin kuuluvia yrityksiä lukumääräisesti vähän, joten riskiperusteiselle otannalle ei ole tarvetta. Kaikki asetuksen soveltamisen piiriin kuuluvat maahantuojat tarkastetaan. Mikäli tarkastettavien unionin tuojien määrä kasvaa voimakkaasti, tulee riskiperusteinen lähestymistapa sovellettavaksi. Etusija asetetaan tällöin maahantuojille, joilla on suurimmat vuotuiset tuontimäärät tai maahantuojille, joiden tuonti on joko suoraan peräisin konfliktialueelta tai korkean riskin alueelta, tai niin sanotulta red flag -alueilta. Yksityiskohtaista tietoa red flag -alueista on saatavilla Komission suosituksesta (EU) 2018/1149, joka auttaa toimitusketjun due diligence -menettelyissä ja auttaa tunnistamaan konfliktialueita ja korkean riskin alueita.

6.5 Tietopyyntö maahantuojalle

Niille yrityksille, jotka valitaan jälkitarkastuksen kohteeksi, lähetetään Komission ohjeistuksen mukainen ilmoituskirje ja tietopyyntö. Tietopyynnössä pyydetään

maahantuojaa toimittamaan kolmannella osapuolella teetetyt tarkastusraportit ja tiedot maahantuotujen metallien ja mineraalien määrästä, sekä tiedot hankintaketjuun liittyvistä sulattamoista tai jalostamoista.

Kolmannen osapuolen tarkastukset liittyvät konfliktimineraaliasetuksen artiklaan 6, jossa veloitetaan unionin tuoja teettämään due diligence -järjestelyidensä tarkastuksia riippumattomalla kolmannella osapuolella. Tarkastusten tulisi olla sellaisten tahojen suorittamia, joilla on asiaan kuuluva pätevyys suorittaa tarkastuksia, lisäksi kolmannen osapuolen tarkastuksia tekevän tulee luonnollisesti olla riippumaton tarkastettavasta.

6.6 Jälkitarkastus ja seuraamukset

11 artiklan mukaisesti jälkitarkastuksiin on sisällyttävä muun muassa se, että katsotaan että Unionin maahantuoja on pannut täytäntöön asetuksen 4–7 artikloissa asetetut veloitteet, tai vastaavasti tarkastettava, että unionin maahantuoja toteuttaa veloitteita, jotka sisältyvät minkä tahansa Komission tunnustamaan 8 artiklan mukaiseen toimitusketjun due diligence -järjestelmään. Mikäli unionin tuoja käyttää jotain EU:n tunnustamaa due diligence -järjestelmää, pyydetään siitä lisätiedot Komission käsikirjan liitteenä A olevalla lomakkeella. Tarkastus suoritetaan maahantuojan asiakirjojen ja kolmansien osapuolten tarkastuskertomusten perusteella, ja se voi sisältää paikalla tehtäviä tarkastuksia maahantuojan tiloissa due diligence -järjestelmään liittyvien asiakirjojen tutkinnan helpottamiseksi.

Jälkitarkastuksella suoritettavat toimenpiteet perustuvat Komission käsikirjaan. Komission laatima käsikirja sisältää kaksi käytettäväksi suositeltavaa tarkastuslistaa. Tarkastuslistaa 1 käytetään sellaisten unionin tuojien kohdalla, joiden tulee teettää kolmannen osapuolen tarkastusraportteja artiklan 6.1 mukaisesti. Tällaisia tuojia ovat siis ne, jotka eivät hanki tuotteita EU:n hyväksymiltä sulattamoilta tai jalostajilta. Tarkastuslistaa 2 käytetään sellaisten maahantuojien tarkastukseen, jotka vapautetaan riippumattoman kolmannen osapuolen tarkastuksista artiklan 6.2 mukaisesti. Näiden maahantuojien on kuitenkin toimitettava sen sulattamon tai jalostamon kolmannen osapuolen tarkastusraportti, jonka kautta mine-

raalit tai metallit hankitaan. Asetusta ei sovelleta kierrätettyjen metallien maahantuojiin. Kierrätettyjen metallien alkuperä on todennettava maahantuojan toimesta artiklan 7.4 mukaisesti.

Tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään. Asetus velvoittaa maahantuoja 1. tammikuuta 2021 lähtien, näin ollen ensimmäiset varsinaiset tarkastukset tulevat ajankohtaiseksi 2022. Mikäli unionin tuojan todetaan täyttävän asetuksen velvoitteet, ei jatkotoimenpiteitä aiheudu. Suoritusta tarkastuksesta kirjoitetaan tarkastuspöytäkirja ja siitä raportoidaan tarvittavilta osin myöhemmin vuosittaisessa raportissa Työ- ja elinkeinoministeriölle ja Komissiolle.

6.6.1 Kirjallinen kehotus

Konfliktimineraaliasetuksen artikla 16 velvoittaa jäsenmaat säätämään asetuksen rikkomiseen sovellettavista säädöksistä. Suomessa seuraamuksista konfliktimineraaliasetuksen velvoitteiden noudattamatta jättämisen suhteen on säädetty kansallisen lain (2020/1996) 10–11 §:ssä, ja ne on jaettu neljään asteittain kove-nevaan portaaseen. Ensimmäisessä vaiheessa unionin tuojalle annetaan kirjallinen kehotus.

Kansallisen lain (2020/1996) 10 §:n mukaisesti: *Jos tarkastuksissa tai muutoin havaitaan puutteita unionin tuojille asetettujen velvoitteiden noudattamisessa, toisin sanoen konfliktimineraalien- tai metallien maahantuoja ei täytä asetuksen artiklojen 4–7 mukaisia velvoitteita, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on annettava unionin tuojalle kirjallinen kehotus kansallisessa laissa säädetyn 10§:n mukaisesti puutteiden korjaamiseksi taikka virheellisen menettelyn lopettamiseksi. Kehotuksessa on yksilöitävä säännökset ja niiden noudattamisessa havaitut puutteet. Puutteiden korjaamiselle on asetettava määräaika (2020/1996, 1:10 §.)*

Mikäli maahantuoja antaa selvityksen ja korjaa korjauskehotuksessa määritellyt puutteet annetussa määräajassa, voidaan asian todeta olevan kunnossa. Korjauskehotuksen antamiseen johtaneet syyt yksilöidään ja raportoidaan vuosittaisessa raportissa Työ- ja elinkeinoministeriölle ja Komissiolle.

6.6.2 Korjausmääräys, kieltö ja uhkasakko

Kansallisen lain (2020/1996) 11 §:n mukaisesti: *Jos asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän puutteita ei ole korjattu 10 §:n mukaisen kehotuksen tarkoittamalla tavalla ja määräajassa, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on määrättävä kansallisen lainsäädännön 11 §:n mukaisesti toimija korjaamaan puutteet määräajassa. Määräys voidaan antaa vain, jos:*

1) Unionin tuoja on saattanut markkinoille konfliktimineraaleja ilman asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää;

tai

2) Unionin tuojan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmässä on toistuvasti ollut merkittäviä puutteita. (2020/1996, 1:11.1 §.)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kieltää toimijaa saattamasta markkinoille sellaisia konfliktimineraaleja, joiden osalta toimija ei ole noudattanut 1 momentissa tarkoitettua korjausmääräystä. Kielto on annettava määräaikaisena ja sen voimassaoloaika voi olla enintään kolme kuukautta. Jos toimija saattaa konfliktimineraaleja markkinoille kausiluonteisesti, kiellon voimassaoloaika voi kuitenkin olla enintään vuosi. Kielto on viipymättä peruutettava, kun asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän puutteet on korjattu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymällä tavalla. (2020/1996, 1:11.2 §.)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi asettaa 2 momentissa säädetyn kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on valvoa kiellon noudattamista. Maahantuonnin osalta kiellon noudattamista valvoo kuitenkin Tulli. (2020/1996, 1:11.3 §.)

Unionin tuoja voi valittaa asetetuista seuraamuksista hallinto-oikeuteen, tai hoitaa due diligence -järjestelmänsä asetuksen (EU) 821/2017 veloitteiden mukaiseen kuntoon. Kaikista asetetuista seuraamuksista raportoidaan Työ- ja elinkeinoministeriölle ja Komissiolle vuosittaisessa raportissa.

6.7 Toimivaltaisen viranomaisen vuosiraportointi

Toimivaltaitten viranomaisten raportointivelvollisuudesta säädetään asetuksen 17 artiklassa, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden *on toimitettava komissiolle viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 30 päivänä kertomus tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja erityisesti toimivaltaitten viranomaistensa 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti antamista korjaavia toimia koskevista ilmoituksista ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti saataville asetetuista kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevista raporteista.* (Konfliktimineraaliasetus 821/2017/EU, artikla 17.)

Vuosittaitten volyymikynnysten soveltaminen voi kannustaa tiettyjä Unionin tuojia kiertämään asetuksen velvoitteet. Ne voivat esimerkiksi keinotekoisesti jakaa tuontimääränsä tuonnin pitämiseksi kynnysarvojen alapuolella. Jäsenmaiden tuolekin kiinnittää huomiota erityisesti tuontimallien muutoksiin, ja esimerkiksi sivuliikkeiden käyttöön materiaalien tuonnissa. Myös muita asetuksen velvoitteiden kiertämiskeinoja on tunnistettu ja niitä kehoitetaan tarkkailemaan ja jakamaan tietoa vuosittaisissa raportoinneissa.

Vuosiraporttiin tulee sisällyttää minimissään seuraavat tiedot:

- Maahantuojien kokonaismäärä
- Konfliktimineraaliasetuksen soveltamisen piiriin kuuluvien maahantuojien lukumäärä
- Raportoinnin ajanjaksolla (edellinen vuosi) suoritettujen jälkitarkastusten lukumäärä
- Tarkastettujen unionin tuojien osalta asetuksen velvoitteet täyttävien maahantuojien osuus kaikista tarkastetuista
- Tarkastettujen unionin tuojien osalta huomautuksen saaneiden maahantuojien osuus kaikista tarkastetuista
- Tunnistettujen puutteiden määrä/ tarkastettu maahantuoja

Lisäksi raporttiin tulee sisällyttää:

- Yleispiirteinen arviointi suoritettujen jälkitarkastusten osalta

- Tarkastettujen maahantuojien käyttämien EU:ssa 8 artiklan mukaisesti tunnustettujen toimitusketjujen vastuullisuusjärjestelmien havaitut puutteet
- Tiedot sellaisista sulattamoista tai jalostajista, jotka suoritetun tarkastuksen tulosten perusteella olisi joko:
 - a) sisällytettävä 9 artiklan mukaiseen vastuullisten sulattamoiden tai jalostajien listaukseen tai,
 - b) tulla poistetuksi vastuullisten sulattamoiden tai jalostajien listauksesta tarkastuksessa havaittujen puutteiden vuoksi.
- Tietoa muista asioista, jotka vaikuttavat asetuksen tehokkaaseen ja yhdenmukaiseen täytäntöönpanoon. Kuten:
 - Vaikutukset pk-yrityksiin: kustannukset, poikkeukset, teknisen avun tarve
 - Asetuksen velvoitteiden kiertämisen tapausmäärät ja tarkemmat tiedot ja havainnot niistä
 - Mikäli saatavilla, tiedot EU: n due diligence -käytäntöjen käyttöönotosta yrityksissä, joilla ei ole asetuksen mukaisia oikeudellisia velvoitteita ottaa niitä käyttöön.
 - Muista huomioon otettavista asioista

Koska Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo kansallisen lain 2020/1996 4 §:n mukaisesti Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintaa lain säännösten varmistamiseksi, vuotuiset raportit toimitetaan myös Työ- ja elinkeinoministeriölle. Konfliktimineraaliasetuksen artiklan 12 kohdan 2 mukaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset on säilytettävä jälkitarkastuksia koskevia tietoja vähintään viisi vuotta. Tätä varten joko kehitetään tarkoitusta varten oma tietojärjestelmä tai modifioidaan olemassa olevia tietojärjestelmiä tarkoitukseen sopivaksi.

7 POHDINTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sai hoidettavakseen konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaan liittyvät tehtävät keväällä 2018, noin vuosi sen jälkeen, kun konfliktimineraaliasetus oli hyväksytty Euroopan parlamentissa ja neuvostossa. 3TG-viranomaisten kokoukseen osallistuttiin ensimmäistä kertaa toukokuussa 2018. aiemmissa kokouksissa oli edustajina muun muassa Työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehiä. Tukesin otettua vetovastuun, työn alla oli Komission delegoitu asetus (2019/429). Kyseisessä asetuksessa vahvistetaan säännöt menettelmistä ja perusteista, joita komissio käyttää tinan, tantaalin, volframin ja kullan toimitusketjun due diligence -menettelyjen tunnustamisessa (EU) 2017/821 8 artiklan mukaisesti. Asetusehdotuksen parissa työskenteleminen ja Komission kokoukset olivat mielenkiintoista ja uutta, joskin todella haastavaa työtä.

Aiemmista 3TG-viranomaisten kokouksista oli saatavilla muistioita, mutta aiheeseen sisälle pääseminen oli aluksi haasteellista. Paikan päällä yleensä koko päivän kestävässä kokouksissa oli jokaisen maan toimivaltaiset viranomaiset, asiallistalla yleisesti olivat asetuksen implementointiin liittyvät asiat sekä EU:n, että jäsenmaiden tasolla. Kokemuksen ja aiheeseen liittyvän tiedon kertyessä todettiin, että kyseessä on vähintäänkin monimutkainen ja haastava kokonaisuus. Asetuksen soveltaminen maahantuojiin alkoi 1. tammikuuta 2021 ja erityisesti haasteellisena pidetään konfliktimineraaliasetuksen (EU) 2017/821, artiklan 10.3 mukaisia velvoitteita, jotka koskevat jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten velvoitetta asetuksen tehokkaan ja yhtenäisen täytäntöönpanon varmistamisesta kaikkialla unionissa.

Ensimmäisistä kokouksista lähtien Komissio painotti jokaisen jäsenmaan kansallisen lainsäädännön tärkeyttä ja kiirehtimistä, jotta asetuksen soveltaminen käynnistyy jokaisessa maassa aikataulun mukaisesti tammikuussa 2021. Erityisesti painotettiin sitä, että jäsenmaiden on tärkeää säätää artiklan 16 mukaisista asetuksen velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvista seuraamuksista. Oletettavaa oli, että kokouksissa käydään nämä asiat yhdessä tarkasti läpi, jo artiklan 10 mukaisen tavoitteenkin takia, mutta samaan aikaan ensimmäiset maat ilmoittivat omien kansallisten lakiluonnosten olevan jo kuultavana ja menossa

eteenpäin lainsäädäntöprosessissa. Artikla 10 kohta 3, jossa yhtenäistä täytäntöönpanoa veloitetaan, on tärkeä erityisesti asetuksen velvoitteiden rikkomisesta aiheutuvien seuraamusten yhteneväisyyden osalta. Mitä jos jossain EU-maassa on säädetty rangaistukseksi asetuksen velvoitteiden rikkomisesta huomautus, ja toisessa seuraamukset ovat huomattavampia? Maahantuoja voi päättää tuovansa hankitut konfliktimineraalit helpoimman tien kautta, jolloin ei toivottua kilpailun vääristymistä ja asetuksen vaikuttavuuden heikentymistä voi tapahtua. Tähän asiaan lienee kuitenkin mahdollista puuttua jäsenmaiden tiiviin yhteistyön ja tiedonvaihdon kautta. Toisaalta voi olla hyvin vaikeaa saada kansalliset lainsäädännöt täysin yhtenäiseksi. Käytäntö tulee muovaamaan jäsenmaiden välistä toimintaa yhteneväiseksi, ja näitä asioista käsitellään varmaankin paljon tulevilla kokouksilla.

Koronaviruksen aiheuttamat rajoitukset estivät yhtä lukuun ottamatta kaikkien 2020 käytäväksi suunniteltujen kokousten toteuttamisen. Etäkokousten järjestäminen kaikkien jäsenmaiden kesken ei ole helppoa nopealla aikataululla, joten useita tärkeitä kokouksia ennen asetuksen voimaan astumista jäi toteutumatta. Näissä kokouksissa olisi saatu asioita eteenpäin ja tukea oman maan toimintaan paljon. Kokousten peruuntumisten takia asioiden eteenpäin vieminen vaikeutui jonkin verran. Myös vuoden 2021 kokouksista osa todennäköisesti peruuntuu, mutta etäkokouskäytännöt kehittyvät onneksi vauhdilla. Koronatilanteen aiheuttamien haasteiden lisäksi konfliktimineraaleihin liittyvät vastuut siirtyivät osana kauppapolitiikan pääosaston (DG Trade) laajempaa uudelleenjärjestelyä kauppa ja kestävä kehitys -yksikölle (Trade and Sustainable Development). Uudelleenjärjestely tarkoitti sitä, että DG Trade-osaston konfliktimineraaliasioiden parissa työskennelleet henkilöt vaihtuivat. Siirto tuli voimaan 16.7.2020.

Alkuperäinen ajatus opinnäytetyössäni oli tuottaa Tukesille konfliktimineraalien tuontiketjujen valvomista varten Komission asetusten mukaiset, ja OECD:n ohjeistuksen huomioivat toimintamallit, prosessit ja käytännön työkalut. Toimintamalleilla tarkoitan lähinnä sisäisiä ohjeita tarkastusten tekemiseen, ja työkaluilla esimerkiksi lomake- tai tallennuspohjaa, jota käytetään, kun pidetään varsinaista tarkastusta. Komissio on oman ohjeistuksen kautta jo tällaisia lomake/tallennuspohjia jo laatinut, mutta niitä tullaan varmasti laatimaan myös omasta puolesta

myöhemmin. Kun mainitaan prosessit monikossa, tarkoitetaan esimerkiksi mahdolliseen maahantuontikieltopäätöksen aiheuttamaan muutoksenhakuun liittyvää aliprosessia, jota ei opinnäytetyön prosessikuvauksessa ole avattu laajemmin.

Tutkimussuunnitelmaa esitellessäni ohjaava opettaja totesi työni olevan melko laaja ja ehdotti sen rajaamista. Nopeasti huomasin, että asia on juuri näin. Opinnäytetyön puitteissa toimintamallien ja käytännön työkalujen luominen ei onnistuisi, vaan se jäisi myöhempään ajankohtaan. Tärkeimpänä asiana oli muodostaa valvontaprosessi. Valvontaprosessi toimii tiekarttana siinä, miten valvonta vuosittain suoritetaan. Taustoituksen, selkeän prosessin ja sen vaiheiden kuvauksen avulla kuka tahansa pääsee kiinni siihen mistä konfliktimineraalien tuontiketjujen valvonnassa on kyse. Opinnäytetyö itsenään toimii ikään kuin ohjekirjana sille joka aiheeseen haluaa tutustua.

Opinnäytetyö sisältää hieman ohjeistusta, mutta yksityiskohtaisemman ohjeistuksen ja työkalujen laatiminen ovat seuraavia askelmerkkejä aiheen tiimoilta, samoin aliprosessien laatiminen. Lisäksi tulee pohdittavaksi, onko tarvetta säätää kansallisen lainsäädännön 6 §:n 4. momentissa mainitun mukaisesti valtioneuvoston asetus, jolla voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten sisällöstä ja tarkastuksia koskevasta riskiperusteisesta otannasta sekä raportoinnista. Toimivaltaisten viranomaisten tulee säilyttää jälkitarkastuksia koskevia tietoja vähintään 5 vuotta asetuksen artiklan 12 mukaisesti, joten voi olla tarpeen perustaa jonkinlainen rekisteri/tallennuspaikka asiakirjojen ja valvontatapahtumien tallentamista varten.

Mitä tulee konstruktivisen tutkimusotteeseen ja sen ydinpiirteisiin, mielestäni työn aihe sopi hyvin kyseisen tutkimusmenetelmän käyttämiseen ja työ eteni hyvin kappaleessa 5 kuvattuja konstruktivisen tutkimusotteen ydinpiirteitä noudattaen. Yksi ydinpiirteistä on, että konstruktivinen tutkimus sisältää kehitetyn konstruktion (prosessin) toteuttamisyrittäksen, jolla testataan sen soveltuvuutta käytäntöön. Testausosuus toteutetaan vasta kun ensimmäiset tarkastukset tehdään vuoden 2022 alussa.

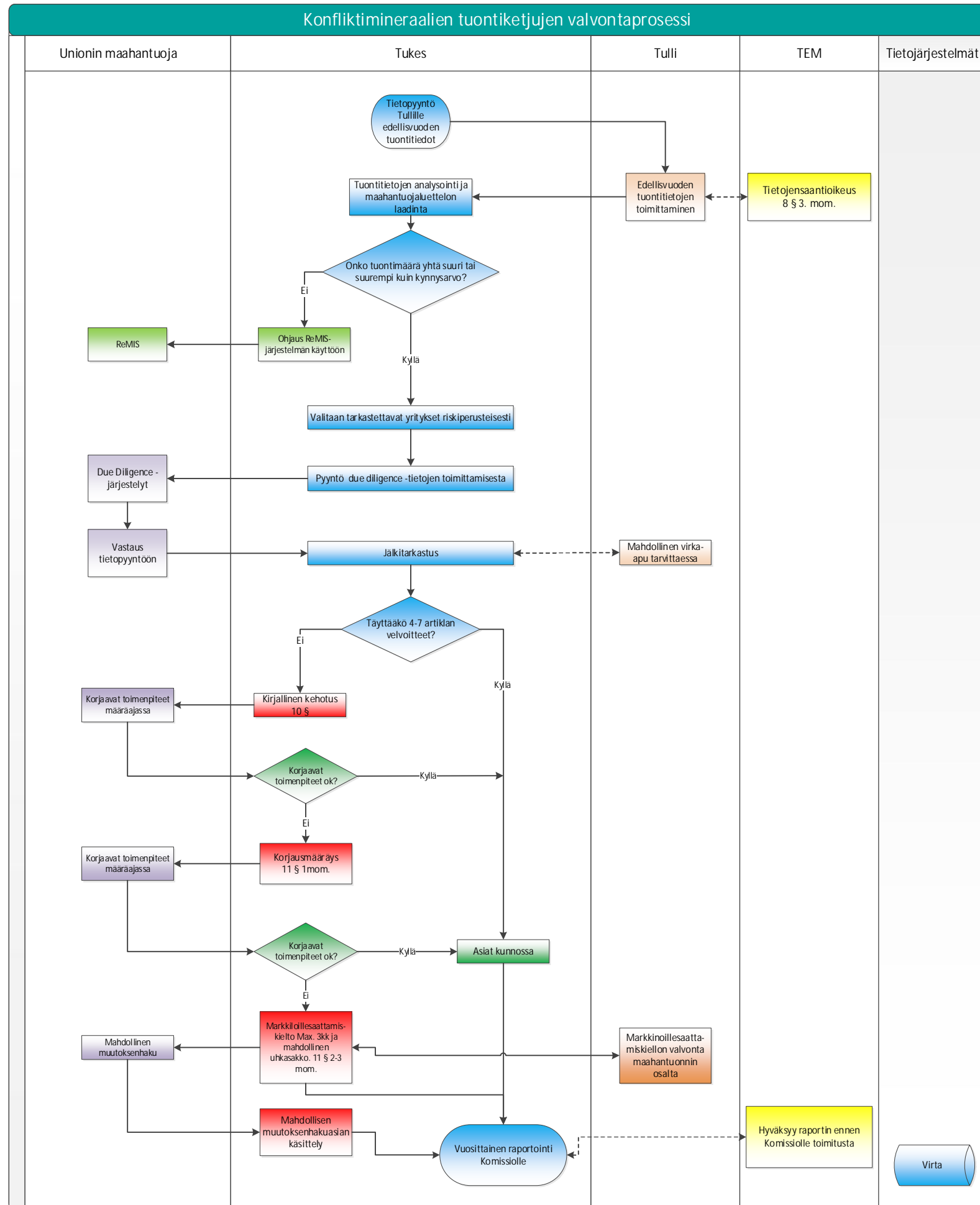
LÄHTEET

- Euroopan Komissio 2014. Commission Staff Working Document. Executive Summary of the Impact Assessment. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council setting up a Union system for supply chain due diligence self-certification of responsible importers of tin, tantalum and tungsten, their ores, and gold originating in conflict affected and high-risk areas. Viitattu 11.2.2021. S. 18. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/DOC/?uri=CELEX:52014SC0053&from=EN>
- Euroopan Komissio 2020. Komission tiedonanto Euroopan Parlamentille, Neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden Komitealle; Kriittisiin raaka-aineisiin liittyvä häiriönsietokyky: miten lisätä toimitusvarmuutta ja kestävyyttä. Bryssel 3.9.2020. COM (2020) 474 final.
- Euroopan Komissio 2021. The regulation explained. Viitattu 13.2.2021. Saatavissa: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/conflict-minerals-regulation/regulation-explained/>
- Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2017/821. EU:n lainsäädäntö- ja oikeussivusto, Eur-lex, EU:n lainsäädäntö. Viitattu 15.3.2021. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32017R0821>
- Finlex julkaisut 2021. Lain valmistelun prosessiopas. Viitattu 12.2.2021. Saatavissa: <http://lainvalmistelu.finlex.fi/>
- Kihlman, S., Lauri, L.S. & Kivinen, M. 2014. Kriittisten metallien ja mineraalien maailmanlaajuinen tuotanto ja malmipotentiali Suomessa sekä Suomen metallikaivosteollisuuden mahdolliset kehityspotentialit matalahiilissä yhteiskunnassa. Geologian Tutkimuskeskus. Tutkimusraportti 213.
- Komission delegoitu asetus (EU) 2019/429. EU:n lainsäädäntö- ja oikeussivusto, Eur-lex, EU:n lainsäädäntö. Viitattu 15.3.2021. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0429&qid=1615969255331&from=EN>
- Komission virallinen suositus (EU) 2018/1149. EU:n lainsäädäntö- ja oikeussivusto, Eur-lex, EU:n lainsäädäntö. Viitattu 15.3.2021. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H1149&qid=1615969760184&from=EN>
- Laki konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta 30.12.2020/1196. Valtion säädöstietopankki Finlex, Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 15.3.2021. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201196>
- Lukka, K. 2006. Konstruktiivinen tutkimusote: luonne, prosessi ja arviointi. Teoksessa K. Rolin, M-L Kakkuri-Knuutila, E. Henttonen (toim.) Soveltava yhteiskuntatiede ja filosofia, 112–114.

- OECD 2013, Konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevat OECD:n due diligence -ohjeet: toinen laitos, OECD Publishing.
- RAND Europe 2021, Indicative, Non-exhaustive List of Conflict-affected and High-risk Areas Under Regulation (EU) 2017/821. Viitattu 1.4.2021. Saatavissa: <https://www.cahaslist.net/>
- Royal Society of Chemistry 2021. Tin – Element information, properties and uses. Viitattu 18.3.2021. Saatavissa: <https://www.rsc.org/periodic-table/element/50/tin>
- Tuisku, P. & Piispanen, R. 2005. Mineralogian Perusteet. Verkkokirja. Viitattu 18.3.2021. Saatavissa: <http://cc.oulu.fi/~petuisku/Mineralogia/MinPer2.htm>
- Tulli 2021. CN-nimikkeistö. Viitattu 19.3.2021 <https://tulli.fi/tilastot/cn-nimikkeisto>
- Tulli 2021. EORI-numero. Viitattu 14.1.2021 <https://tulli.fi/sahkoiset-palvelut/palvelut/haku-ja-kyselypalvelut/eori#>).
- U.S. Geological Survey 2020, Mineral commodity summaries 2020: U.S. Geological Survey, 200 p., Viitattu 10.2.2021. Saatavissa: <https://doi.org/10.3133/mcs2020>

LIITTEET

- Liite 1. Prosessikaavio
- Liite 2. Hallintojärjestelmää koskevat velvoitteet
- Liite 3. Riskien hallintaa koskevat velvoitteet
- Liite 4. Kolmannen osapuolen tarkastusta koskevat velvoitteet
- Liite 5. Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet
- Liite 6. Toimivaltaista viranomaista koskevat velvoitteet
- Liite 7. Kynnysarvotaulukko

Vaiheiden kuvaus

Tuontitiedot
Jotta toimivaltainen viranomais kykenee suorittamaan valvontaa, tulee sen saada Tullilta maahantuontitietoja niistä Unionin tuojista, jotka tuovat konfliktimineraaleja maahan. Maahantuontitiedot salassa pidettävää tietoa. Tukesin tietojensaantioikeuksista on säädetty kansallisen lain 8 §:ssä. Vuosittain tammi-helmikuun aikana pyydetään Tullilta valvontaa varten edeltävän vuoden tuontitiedot konfliktimineraalasetuksen liitteen 1 taulukossa määriteltyjen tuontinimikkeiden osalta. Jokaisella tuontinimikkeellä on oma CN-koodi ja TARIK-alanimike. Tuontitiedot pyydetään Tullin yhteyshenkilöltä käyttäen sitä varten laadittua excel-pohjaa.

Tuontitietojen analysointi ja maahantuojaluettelon laadinta
Unionin maahantuojista laaditaan luettelo ja tarkastetaan kuuluvatko ne konfliktimineraalasetuksen soveltamisen piiriin. Asetuksen liitteessä 1 lueteltuja tuontinimikkeitä yhtä paljon, tai yli kynnysarvojen tuovilla unionin tuojilla on oltava asetuksen artikloiden 4-7 mukaiset velvoitteet hoidettuna.

Kynnysarvo eivät ylitä
Mikäli todetaan, että maahantuojia ei kuulu valvonnan piiriin kynnysarvojen perusteella, ohjataan se tutustumaan vapaaehtoisuudelta ReMIS-alustaan. ReMIS-alusta täydentää asetuksen (EU) 2017/821 nojalla tapahtuvaa konfliktimineraalien tuontiketjujen valvontaa. ReMIS on nettipohjainen alusta, jonka kautta yritykset voivat vapaaehtoisesti jakaa tietoa käyttämistään vastuullisuusjärjestelmistä.

Kierrätettyjen metallien maahantuojat eivät kuulu asetuksen vaikutuksen piiriin, kuitenkin niiden tulee huomioida 7 artiklan 4 kohta. Muihin kuin asetuksen liitteen 1 A tai B-osassa mainittujen 3TG-lähteiden osalta asetusta ei myöskään sovelleta. EU:n sisämarkkinoilla hankittujen mineraalien ja metallien katsotaan olevan joko kierrätettyjä tai asetuksen periaatteiden mukaisesti hankittuja asetuksen täytäntöönpanon jälkeen. Yritysten odotetaan sisällyttävän kuitenkin myös EU:n sisämarkkinoilla hankitut konfliktimineraalit vastuullisuusjärjestelmiensä. Yritykset, joita asetus ei velvoita, sisällytetään vuosiraportointiin, koska Komissio haluaa tilastotiedot ja lukumäärät konfliktimineraalien ja metallien määristä sekä tuojien kokonaismäärästä kunkin toimivaltaisen viranomaisen toimialueelta.

Tuontimäärä on yhtä suuri, tai suurempi kuin kynnysarvo
Toimitusketjun due diligence -velvoitteet (asetus 4-7 artiklat) kohdistuvat unionin tuojiin, jotka tuovat asetuksen (EU) 2017/821 liitteessä 1 määriteltyjä tuontinimikkeitä maahan yhtä paljon, tai yli määriteltyjen kynnysarvojen.

Tarkastettavien yritysten valinta
Toimivaltaisen viranomaisen noudattaa riskiperusteista lähestymistapaa ja periaatteita (Komission ohje) valitessaan maahantuojat, jolle tehdään jälkitarkastus. Jälkitarkastus kattaa edellisen kalenterivuoden. Suomessa maahantuojia on todennäköisesti lukumääräisesti vähän, joten kaikki yhtä paljon, tai kynnysarvot ylittäviä määriä tuovat tarkastetaan. Mikäli maahantuojia on lukumääräisesti paljon, voidaan tarkastettavat valita riskiperusteisesti. Etusija olisi talloin asetettava maahantuojille, joilla on suurimmat vuotuiset tuontimäärät, tai maahantuojille, joiden tuonti on joko suoraan peräisin konflikti- tai korkean riskin alueelta, tai ns. "punaisen lipun" alueelta. Yksityiskohtaista tietoa punaisen lipun alueista (red flag) on saatavilla Komission suosituksesta (EU) 2018/1149, joka on annettu ei-sitovista suuntaviivoista konfliktialueiden ja korkean riskin alueiden ja muiden toimitusketjun riskien tunnistamiseksi.

Ilmoitus tarkastuksesta ja tietopyyntö
Ilmoitetaan valituille maahantuojille tulevasta tarkastuksesta ja pyydetään asiaankuuluvat tiedot kirjeellä mallikirjepohjaa käyttäen.

Jälkitarkastus
11 artiklan mukaisessa jälkitarkastuksessa katsotaan, että:
1. Unionin maahantuojia on pannut täytäntöön asetuksen 4-7 artikloissa asetetut velvoitteet, tai;
2. Unionin maahantuojia toteuttaa velvoitteita, jotka sisältyvät minkä tahansa EU:n tunnustamaan 8 artiklan mukaiseen toimitusketjun due diligence -järjestelmään. Tässä tapauksessa pyydetään lisätiedot Komission käsikirjan liitteenä A olevalla lomakkeella.

Tarkastus suoritetaan maahantuojan asiakirjojen ja kolmansien osapuolten tarkastuskertomusten perusteella, ja se voi sisältää paikalla tehtäviä tarkastuksia maahantuojan tiloissa.

Komission laatima käsikirja sisältää kaksi käytettävää suositeltavaa tarkastuslistaa. Tarkastuslistaa 1 käytetään sellaisten unionin tuojien kohdalla, joiden tulee teettää kolmannen osapuolen tarkastusraportteja artiklan 6 (1) mukaisesti. Tällaisia tuojia ovat siis ne, jotka eivät hanki tuotteita EU:n hyväksymiltä sulattamoilta tai jalostajilta. Tarkastuslistaa 2 käytetään sellaisten maahantuojien tarkastukseen, jotka vapautetaan riippumattoman kolmannen osapuolen tarkastuksista artiklan 6, kohdan 2 mukaisesti. Asetusta ei sovelleta kierrätettyjen metallien maahantuojiin. Kierrätettyjen metallien alkuperä on todennettava maahantuojan toimesta artiklan 7.4 mukaisesti. Tarkastuksessa on noudatettava mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Kirjallinen kehoitus (1196/2020), 10 §
Jos tarkastuksissa tai muutoin havaitaan puutteita unionin tuojille asetettujen velvoitteiden noudattamisessa, toisin sanoen konfliktimineraalien- tai metallien maahantuojia ei täytä asetuksen artiklojen 4-7 mukaisia velvoitteita, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on annettava unionin tuojalle kirjallinen kehoitus puutteiden korjaamiseksi taikka virheellisen menettelyn lopettamiseksi. Kehotuksessa on yksilöitävä säännökset ja niiden noudattamisessa havaitut puutteet. Puutteiden korjaamiselle on asetettava määräaika.

Korjausmääräys, kieltä ja uhkasakko (1196/2020), 11 §
Jos asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän puutteita ei ole korjattu 10 §:n mukaisen kehoituksen tarkoittamalla tavalla ja määräajassa, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on määrättävä toimija korjaamaan puutteet määräajassa. Määräys voidaan antaa vain, jos:
1) Unionin tuojia on saattanut markkinoille konfliktimineraaleja ilman asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää;
tai
2) Unionin tuojan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmässä on toistuvasti ollut merkittäviä puutteita.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kieltää toimijaa saattamasta markkinoille sellaisia konfliktimineraaleja, joiden osalta toimija ei ole noudattanut 1 momentissa tarkoitettua korjausmääräystä. Kieltä on annettava määräajaisena ja sen voimassaoloaika voi olla enintään kolme kuukautta. Jos toimija saattaa konfliktimineraaleja markkinoille kausiluonteisesti, kiellon voimassaoloaika voi kuitenkin olla enintään vuosi. Kieltä on viipymättä peruutettava, kun asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän puutteet on korjattu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymällä tavalla.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi asettaa 2 momentissa säädetyn kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on valvoa kiellon noudattamista. Maahantuonnin osalta kiellon noudattamista valvoo kuitenkin Tulli.

Muutoksenhaku
Kansallisen lain nojalla annettuun markkinoillesaattamis- tai uhkasakkopäätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä. Markkinoillesaattamiskielto ja uhkasakkopäätös annetaan saanti todistuksella.

Hallintojärjestelmää koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 4 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojayritysten hallintojärjestelmiä koskevista velvoitteista. Nämä velvoitteet 4 artiklan mukaisesti ovat:

Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on

- a) laadittava konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta mahdollisesti peräisin olevien mineraalien ja metallien toimitusketjua koskeva toimintapolitiikkansa ja annettava siitä ajan tasalla olevia tietoja tavarantoimittajille ja suurelle yleisölle selkeästi;
- b) sisällytettävä toimitusketjua koskevaan toimintapolitiikkaansa normit, joiden mukaisesti toimitusketjun due diligence -periaatteita noudatetaan OECD:n due diligence -ohjeiden liitteessä II olevassa toimitusketjua koskevan toimintapolitiikan mallissa esitettyjen normien mukaisesti;
- c) muokattava sisäiset hallintojärjestelmänsä niin, että ne tukevat toimitusketjun due diligence -periaatteita, asettamalla tapauksissa, joissa unionin tuoja ei ole luonnollinen henkilö, ylemmän johdon edustaja vastuuseen toimitusketjun due diligence -prosessin valvonnasta ja näitä järjestelmiä koskevien asiakirjojen säilyttämisestä vähintään viiden vuoden ajan;
- d) vahvistettava sitoumustaan tavarantoimittajiin nähden sisällyttämällä toimitusketjua koskeva toimintapolitiikkansa tavarantoimittajien kanssa tehtäviin sopimuksiin OECD:n due diligence -ohjeiden liitteen II mukaisesti;
- e) perustettava valitusmekanismi, joka toimii riskitietoisuuteen liittyvänä varhaisvaroitusjärjestelmänä, tai tarjottava tällainen mekanismi yhdessä muiden talouden toimijoiden tai organisaatioiden kanssa taikka helpottamalla kääntymistä ulkoisen asiantuntijan tai elimen, kuten oikeusasiamiehen, puoleen;
- f) mineraalien osalta otettava käyttöön alkuperäketjun tai toimitusketjun jäljitettävyysojärjestelmä, joka tarjoaa asiakirjoihin perustuen seuraavat tiedot:
 - i) mineraalin kuvaus, mukaan lukien sen kauppanimi ja tyyppi;
 - ii) unionin tuojan tavarantoimittajan nimi ja osoite;
 - iii) mineraalien alkuperämaa;
 - iv) lousintamäärät ja -päivät, jos saatavilla, ilmoitettuna tilavuuden tai painon mukaan;
 - v) jos mineraalit ovat peräisin konfliktialueilta tai korkean riskin alueilta tai jos unionin tuoja on osoittanut todeksi muita OECD:n due diligence -ohjeissa lueteltuja toimitusketjun riskejä, OECD:n due diligence -ohjeissa annettujen toimitusketjun alkupäässä olevia talouden

toimijoita koskevien erityissuosituksen mukaiset lisätiedot, kuten mineraalin alkuperäkaivos, niiden paikkojen sijainti, joissa mineraalit kootaan yhteen, niillä käydään kauppaa ja ne prosessoidaan, sekä maksetut verot, maksut ja palkkiot;

g) metallien osalta otettava käyttöön alkuperäketjun tai toimitusketjun jäljitettävyyjärjestelmä, joka tarjoaa asiakirjoihin perustuen seuraavat tiedot:

i) metallin kuvaus, mukaan lukien sen kauppanimi ja tyyppi;

ii) unionin tuojan tavarantoimittajan nimi ja osoite;

iii) unionin tuojan toimitusketjuun kuuluvien sulattajien ja jalostajien nimi ja osoite;

iv) jos saatavilla, tiedot kolmannen osapuolen suorittamia sulattajien ja jalostajien tarkastuksia koskevista raporteista tai todisteet komission 8 artiklan nojalla tunnustaman toimitusketjun due diligence -järjestelyn noudattamisesta;

v) jos iv alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei ole saatavilla:

— sulattajien ja jalostajien toimitusketjuun kuuluvien mineraalien alkuperämaat,

— jos metallit perustuvat konfliktialueilta tai korkean riskin alueilta peräisin oleviin mineraaleihin tai jos unionin tuoja on osoittanut todeksi muita OECD:n due diligence - ohjeissa lueteltuja toimitusketjun riskejä, lisätiedot kyseisissä ohjeissa annettujen toimitusketjun loppupäässä olevia talouden toimijoita koskevien erityissuosituksen mukaisesti;

h) sivutuotteiden osalta toimitettava asiakirjojen tukemia tietoja näiden sivutuotteiden alkuperäpaikasta eli paikasta, jossa sivutuote erotetaan ensiksi perusmineraalista tai -metallista, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan.

Riskinhallintaa koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 5 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojayritysten riskienhallintaa koskevista velvoitteista. Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeissa viiteen vaiheeseen jaetun due diligence -järjestelyn vaiheet 2 ja 3

Riskinhallintaa koskevat velvoitteet ovat artiklan 5 mukaisesti:

1. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja, on

a) yksilöitävä ja arvioitava haitallisten vaikutusten riskit mineraalien toimitusketjussa 4 artiklan mukaisesti toimitettujen tietojen perusteella ottaen huomioon toimitusketjua koskevan toimintapolitiikkansa normit OECD:n due diligence -ohjeiden liitteen II ja näihin ohjeisiin sisältyvien due diligence -suositusten mukaisesti;

b) pantava täytäntöön strategia, jolla vastataan yksilöityihin riskeihin ja joka on suunniteltu niin, että sillä estetään tai vähennetään haitallisia vaikutuksia seuraavin toimin:

i) raportoida toimitusketjun riskinarvioinnin tuloksista tätä tarkoitusta varten nimetyille ylemmän johdon

edustajille tapauksissa, joissa unionin tuoja ei ole luonnollinen henkilö;

ii) hyväksymällä riskinhallintatoimenpiteitä OECD:n due diligence -ohjeiden liitteen II ja näihin ohjeisiin sisältyvien due diligence -suositusten mukaisesti ottaen huomioon mahdollisuutensa vaikuttaa ja toteuttaa tarpeen mukaan toimia sellaisten tavarantoimittajien painostamiseksi, jotka voivat tehokkaimmin estää tai vähentää yksilöityjä riskejä, mahdollistamalla seuraavien toimien toteuttaminen:

— jatketaan kauppaa ja pannaan samalla täytäntöön mitattavissa olevia riskinvähennystoimia,

— keskeytetään kauppa tilapäisesti ja jatketaan käynnissä olevien mitattavissa olevien riskinvähennystoimien toteuttamista, tai

— luovutaan yhteistyöstä tavarantoimittajan kanssa, jos riskinvähennystoimissa on epäonnistuttu;

iii) panemalla täytäntöön riskinhallintasuunnitelma; seuraamalla ja valvomalla riskinvähennystoimien onnistumista;

raportoida asiasta tätä tarkoitusta varten nimetyille ylemmän johdon edustajille tapauksissa, joissa unionin tuoja ei ole luonnollinen henkilö; ja harkitsemalla yhteistyön keskeyttämistä tai lopettamista tavarantoimittajan kanssa, jos riskinvähennystoimissa on epäonnistuttu;

iv) toteuttamalla täydentäviä tietojen ja riskien arviointeja riskeistä, joita on vähennettävä, tai olosuhteiden muuttumisen jälkeen.

2. Jos unionin tuoja, joka tuo mineraaleja, toteuttaa riskinvähennystoimia ja jatkaa samalla kauppaa tai keskeyttää kaupan tilapäisesti, sen on kuultava tavarantoimittajia ja asianomaisia sidosryhmiä, mukaan lukien paikallis- ja keskushallinnon viranomaiset, kansainväliset tai kansalaisyhteiskunnan organisaatiot sekä kolmannet osapuolet, joihin asia vaikuttaa, sekä sovittava mitattavissa olevasta riskinhallintasuunnitelmaan sisältyvästä riskinvähennysstrategiasta.

3. Voidakseen suunnitella strategiaa konfliktialueisiin ja korkean riskin alueisiin liittyvien riskien vähentämiseksi unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja, on riskinhallintasuunnitelmassaan käytettävä perustana OECD:n due diligence -ohjeiden liitteessä III tarkoitettuja toimenpiteitä ja indikaattoreita ja mitattava saavutettua edistystä.

4. Unionin tuojien, jotka tuovat metalleja, on yksilöitävä ja arvioitava OECD:n due diligence -ohjeiden liitteen II ja kyseisissä ohjeissa annettujen erityissuosituksen mukaisesti toimitusketjunsä riskit saatavilla olevien, kolmannen osapuolen suorittamia tähän ketjuun kuuluvien sulattajien ja jalostajien tarkastuksia koskevien raporttien perusteella sekä arvioimalla tarpeen mukaan näiden sulattajien ja jalostajien due diligence -käytäntöjä. Mainittujen tarkastusraporttien on oltava tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisia. Jos tällaisia kolmannen osapuolen suorittamia toimitusketjuun kuuluvien sulattajien ja jalostajien tarkastuksia koskevia raportteja ei ole saatavilla, unionin tuojien, jotka tuovat metalleja, on yksilöitävä ja arvioitava toimitusketjunsä riskit oman riskinhallintajärjestelmänsä osana. Tällaisissa tapauksissa unionin tuojien, jotka tuovat metalleja, on teetettävä oman toimitusketjunsä due diligence -periaatteiden tarkastukset riippumattomalla kolmannella osapuolella tämän asetuksen 6 artiklan mukaisesti.

5. Jos unionin tuojat, jotka tuovat metalleja, eivät ole luonnollisia henkilöitä, niiden on raportoitava 4 kohdassa tarkoitetun riskinarvioinnin tuloksista tätä varten nimetyille ylemmän johtonsä edustajille ja pantava täytäntöön vastastrategia, jolla pyritään estämään tai vähentämään haitallisia vaikutuksia OECD:n due diligence -ohjeiden liitteen II ja kyseisissä ohjeissa annettujen erityissuosituksen mukaisesti.

Kolmannen osapuolen suorittamaa tarkastusta koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 6 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojayrityksiä teettämään tarkastuksia riippumattomalla kolmannella osapuolella. Kolmannen osapuolen suorittamaan tarkastukseen on sisällytettävä unionin tuojan toiminnot, prosessit ja järjestelmät, joita käytetään mineraalien tai metallien due diligence -periaatteiden täytäntöönpanoon.

Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeissa viiteen vaiheeseen jaetun due diligence järjestelyn vaiheen 4.

Kolmannen osapuolen suorittamaa tarkastusta koskevat velvoitteet artiklan 6 mukaisesti;

1. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on teetettävä tarkastuksia riippumattomalla kolmannella osapuolella, jäljempänä 'kolmannen osapuolen suorittama tarkastus'.

Mainitussa kolmannen osapuolen suorittamassa tarkastuksessa on

a) sisällytettävä sen piiriin kaikki unionin tuojan toiminnot, prosessit ja järjestelmät, joita käytetään mineraalien tai metallien toimitusketjun due diligence -periaatteiden täytäntöönpanoon, mukaan lukien unionin tuojan hallintojärjestelmä 4 artiklan, riskinhallinta 5 artiklan ja tietojen ilmoittaminen 7 artiklan mukaisesti;

b) oltava tavoitteena sen määrittäminen, vastaavatko unionin tuojan toimitusketjun due diligence -käytännöt 4, 5 ja 7 artiklaa;

c) annettava unionin tuojalle suosituksia sen toimitusketjun due diligence -käytäntöjen parantamiseksi; ja

d) noudatettava OECD:n due diligence -ohjeissa asetettuja riippumattomuuteen, pätevyyteen ja vastuuvollisuuteen liittyviä tarkastusperiaatteita.

2. Unionin tuojat, jotka tuovat metalleja, vapautetaan velvoitteesta teettää kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia 1 kohdan mukaisesti, edellyttäen että ne asettavat saataville tosiasiallista näyttöä, myös kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevia raportteja, jonka mukaan kaikki niiden toimitusketjuun kuuluvat sulattajat ja jalostajat noudattavat tätä asetusta.

Tosiasiallista näyttöä koskevan vaatimuksen katsotaan täyttyvän, jos unionin tuojat, jotka tuovat metalleja, osoittavat, että ne hankkivat metalleja ainoastaan sulattajilta ja jalostajilta, jotka komissio on luettellonut 9 artiklan mukaisesti.

Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet

Konfliktimineraaliasetuksen 821/2017 7 artiklassa määrätään konfliktimineraalien maahantuojarytiksiä koskevasta tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet.

Kyseinen artikla kattaa OECD:n ohjeissa viiteen vaiheeseen jaetun due diligence järjestelyn vaiheen 5.

Tietojen ilmoittamista koskevat velvoitteet artiklan 7 mukaisesti;

1. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on asetettava jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saataville 6 artiklan mukaisesti teetettyjä kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevat raportit tai näyttö siitä, että komission 8 artiklan mukaisesti tunnustamaa toimitusketjun due diligence -järjestelyä on noudatettu.

2. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on asetettava toimitusketjussa välittömästi seuraavien ostajien saataville kaikki niiden toimitusketjujen due diligence -periaatteiden mukaisesti hankitut ja säilytetyt tiedot ottaen asianmukaisesti huomioon liikesalaisuus ja muut kilpailunäkökohdat.

3. Unionin tuojien, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, on vuosittain julkistettava tietoja mahdollisimman laajasti, myös internetissä, vastuullista hankintaa koskevista toimitusketjunsä due diligence -toimista ja -käytännöistä. Raportissa on esitettävä toimet, jotka ne ovat toteuttaneet noudattaakseen hallintojärjestelmäänsä koskevia 4 artiklan mukaisia velvoitteita ja riskinhallintaansa koskevia 5 artiklan mukaisia velvoitteita, ja sen on sisällettävä kolmannen osapuolen suorittamista tarkastuksista laadittava tiivistelmäraportti, mukaan lukien tarkastajan nimi, ottaen asianmukaisesti huomioon liikesalaisuus ja muut kilpailunäkökohdat.

4. Jos unionin tuoja voi kohtuudella päätellä, että metallit ovat peräisin vain kierrätys- tai romulähteistä, sen on liikesalaisuus ja muut kilpailunäkökohdat asianmukaisesti huomioon ottaen

a) julkistettava päätelmänsä; ja

b) kuvattava mainitun päätelmän tekemisessä käyttämänsä toimitusketjun due diligence -toimenpiteet kohtuullisen yksityiskohtaisesti.

Konfliktimineraaliasetuksen (EU) 2017/821 artiklojen 10–13, 16 ja 17 mukaiset toimivaltaisia viranomaisia koskevat velvoitteet.

Artikla 10 – Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset:

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka on vastuussa tämän asetuksen soveltamisesta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle toimivaltaisten viranomaisten nimet ja osoitteet viimeistään 9 päivänä joulukuuta 2017. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista toimivaltaisten viranomaisten nimien tai osoitteiden muutoksista. ((EU) 2017/821, artikla 10.1.)
2. Komissio asettaa toimivaltaisten viranomaisten luettelon julkisesti saataville, myös internetissä, käyttäen liitteessä III esitettyä mallia. Komissio pitää mainitun luettelon ajan tasalla. ((EU) 2017/821, artikla 10.2.)
3. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tämän asetuksen tehokkaan ja yhtenäisen täytäntöönpanon varmistamisesta kaikkialla unionissa ((EU) 2017/821, artikla 10.2.)

Artikla 11 – Unionin tuojia koskevat jälkitarkastukset

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset vastaavat asianmukaisten jälkitarkastusten suorittamisesta sen varmistamiseksi, että unionin tuojat, jotka tuovat mineraaleja tai metalleja, noudattavat 4–7 artiklan mukaisia velvoitteita ((EU) 2017/821, artikla 11.1.)
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut jälkitarkastukset on suoritettava riskipohjaista lähestymistapaa noudattaen, ja niitä on tehtävä myös tapauksissa, joissa toimivaltaisella viranomaisella on merkityksellisiä tietoja siitä, noudattaako unionin tuoja tätä asetusta, mukaan lukien tiedot, jotka perustuvat kolmansien osapuolten ilmaisemiin perusteltuihin huoliin ((EU) 2017/821, artikla 11.1.)
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen jälkitarkastusten on sisällettävä muun muassa seuraavat toimet:

- a) tutkitaan unionin tuojan tämän asetuksen mukaisten toimitusketjun due diligence -velvoitteiden täytäntöönpano, myös hallintojärjestelmän, riskinhallinnan, riippumattoman kolmannen osapuolen suorittaman tarkastuksen ja tietojen ilmoittamisen suhteen;
- b) tutkitaan asiakirjat ja rekisterit, jotka osoittavat a alakohdassa tarkoitettujen velvoitteiden asianmukaisen noudattamisen;
- c) tutkitaan tarkastusvelvoitteet 6 artiklassa vahvistettujen soveltamisalan, tavoitteen ja periaatteiden mukaisesti. ((EU) 2017/821, artikla 11.3.)

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin jälkitarkastuksiin olisi sisällyttävä paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, myös unionin tuojan toimitiloissa.

4. Unionin tuojien on annettava kaikki tarvittava apu, jolla helpotetaan 1 kohdassa tarkoitettujen jälkitarkastusten tekemistä, etenkin järjestämällä pääsy toimitiloihin ja esittämällä asiakirjat ja rekisterit. ((EU) 2017/821, artikla 11.4.)

5. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävien selkeyden ja toiminnan yhtenäisyyden varmistamiseksi komissio laatii ei-sitovia suuntaviivoja ohjekirjan muodossa ja esittää yksityiskohtaisesti vaiheet, joita jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava suorittaessaan 1 kohdassa tarkoitettuja jälkitarkastuksia. Kyseisiin suuntaviivoihin on sisällyttävä tarpeen mukaan asiakirjamalleja, joilla helpotetaan tämän asetuksen täytäntöönpanoa ((EU) 2017/821, artikla 11.5.)

Artikla 12 – Jälkitarkastuksia koskevat tiedot

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä kirjaa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista jälkitarkastuksista ja ilmoitettava erityisesti tällaisten tarkastusten luonne ja tulokset, ja niiden on pidettävä kirjaa myös mahdollisista 16 artiklan 3 kohdan nojalla annetuista korjaavista toimenpiteistä koskevista ilmoituksista. ((EU) 2017/821, artikla 12.)

Edellä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja jälkitarkastuksia koskevia tietoja on säilytettävä vähintään viisi vuotta. ((EU) 2017/821, artikla 12, 2. mom.)

Artikla 13 – Yhteistyö ja tietojenvaihto

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja, myös maansa tulliviranomaisten kanssa, toimitusketjun due diligence -periaatteisiin ja suoritettuihin jälkitarkastuksiin liittyvistä seikoista ((EU) 2017/821, artikla 13.1.)
2. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission kanssa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa jälkitarkastuksissa todetuista puutteista ja 16 artiklan mukaisesti rikkomisiin sovellettavista säännöistä. ((EU) 2017/821, artikla 13.2.)
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa yhteistyössä on noudatettava tietosuojan osalta täysimääräisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY (1) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 45/2001 (2) ja luottamuksellisten tietojen ilmoittamisen osalta asetusta (EU) N:o 952/2013 ((EU) 2017/821, artikla 13.3.)

Artikla 16 - Rikkomisiin sovellettavat säännökset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen rikkomiseen sovellettavista säännöksistä ((EU) 2017/821, artikla 16.1.)
2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitetut säännökset komissiolle ja ilmoitettava sille kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset viipymättä ((EU) 2017/821, artikla 16.2.)
3. Jos tätä asetusta rikotaan, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on annettava ilmoitus korjaavista toimista, jotka unionin tuojan on toteutettava. ((EU) 2017/821, artikla 16.3.)

Artikla 17 - Raportointi ja uudelleentarkastelu

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 30 päivänä kertomus tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja erityisesti toimivaltaisten viranomaistensa 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti antamista korjaavia toimia koskevista ilmoituksista ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti saataville asetetuista kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia koskevista raporteista ((EU) 2017/821, artikla 17.1.)

Konfliktimineraaliasetuksen liitteen 1 luettelo asetuksen (EU) 2017/821 soveltamisalaan kuuluvista yhdistetyn nimikkeistön (CN) mukaisesti luokitelluista mineraaleista ja metalleista.

A osa: Mineraalit

Kuvaus	CN-koodi	Taric- alanimike	Kynnysarvo (kg)
Tinamalmit ja -rikasteet	2609 00 00		5 000
Volframimalmit ja -rikasteet	2611 00 00		250 000
Tantaali- tai niobiummalmit ja -rikasteet	ex 2615 90 00	10	100 000
Kultamalmit ja -rikasteet	ex 2616 90 00	10	4 000 000
Kulta, muokkaamattomana, puolivalmisteena tai jauheena, jossa kultapitoisuus on enintään 99,5 prosenttia ennen jalostusvaihetta	ex 7108 (*)		100

B osa: Metallit

Kuvaus	CN-koodi	Taric- alanimike	Kynnysarvo (kg)
Volframioksidit ja -hydroksidit	2825 90 40		100 000
Tinaoksidit ja -hydroksidit	ex 2825 90 85	10	3600
Tinakloridit	2827 39 10		10 000
Volframaatit	2841 80 00		100 000
Tantalaatit	ex 2841 90 85	30	30
Volframin karbidit	2849 90 30		10 000
Tantaalin karbidit	ex 2849 90 50	10	770
Kulta, muokkaamattomana, puolivalmisteena tai jauheena, jossa kultapitoisuus on vähintään 99,5 prosenttia jalostusvaiheen jälkeen	ex 7108 (*)		100
Ferrovolframi ja ferropiivolframi	7202 80 00		25 000
Tina, muokkaamaton	8001		100 000
Tinatangot, -profiilit ja -lanka	8003 00 00		1 400
Muut tinatavarat	8007 00		2100
Volframijauheet	8101 10 00		2 500
Muokkaamaton volframi, myös ainoastaan sintratut tangot	8101 94 00		500
Volframilanka	8101 96 00		250
Volframi, tangot (muut kuin ainoastaan sintratut), profiilit, levyt, nauhat ja folio, muut	8101 99		350
Muokkaamaton tantaali, myös ainoastaan sintratut tangot, jauheet	8103 20 00		2500
Tantaali, tangot (muut kuin ainoastaan sintratut), profiilit, lanka, levyt, nauhat ja folio, muut	8103 90		150